

РЕШЕНИЕ

№ 18085

гр. София, 26.09.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав, в публично заседание на 15.01.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

при участието на секретаря Цонка Вретенарова и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **13162** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 203 и следващите от АПК.

Делото е образувано по искова молба заведена с вх. № 8077/19.06.2019г. по описа на Софийски градски съд, подадена от Б. С. А. с ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес в [населено място], [улица], обл. П., против Българска народна банка със седалище [населено място], пл. Княз А. I, № 1, представлявана от управителя Д. Р., иск за претърпени от ищцата имуществени вреди в размер на 2 835 953,55лв., представляващи левовата равностойност на сумата от 1 450 000 евро, поради незаконосъобразно отменен /канселиран банков превод на посочената сума в евро от банковата сметка на ищцата в Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност на дата 20.06.2014г. Претендира се и законната лихва за забава от деня на предявяване на иска до окончателното плащане на всички дължими суми, както и присъждането на разноски. Правното основание, посочено в исковата молба са чл. 49 и чл. 50 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), а основанията са следните: е действията на БНБ, съответно на неин служител или на системи/ съоръжения под нейно управление, извършени на 20.06.2014г. довели до отмяна /канселиране на въпросния превод, са определени като „виновни и противоправни“, тъй като били извършени без основание. Вследствие на тези действия сумата останала по банковата сметка на ищцата и тя нямала достъп до нея. На основание посочените разпоредби от ЗЗД, БНБ била длъжна да възстанови въпросната сума, което обуславяло и правния интерес да бъде постановен осъдителен диспозитив.

В ход по същество и в две писмени защиты по делото адв.Д. поддържа основателност

на исковата претенция, счита за безспорно установено от фактическа страна следното:

"По силата на представения по Делото договор за депозит "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД е открила на ищцата и е поддържала Б. сметка: IBAN BG55 KOPR 9220 4408 9933 01 (Банковата сметка). Към 20.06.2014 год. по Банковата сметка ищцата е имала внесени и налични 1 458 007, 34 (един милион четиристотин петдесет и осем хиляди и седем евро и тридесет и четири евро цента) евро.

На 20.06.2014 год. в 12,24,47 часа, ищцата с Нарездане за превод е наредила банков превод за сумата от 1 450 000 (един милион четиристотин петдесет хиляди) евро от Банковата си сметка в "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД, по друга нейна банкова сметка в "Първа инвестиционна банка" АД. За Нарездането за превод е обективизирано в Бордеро №833812/20.06.2014 год., с уникален рег. №33/11/00108448/20.06.2014 год. "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД е приела, осчетоводила и започнала да изпълнява нареждането за превод, като е удържала и съответни такси и комисионни.

След подаване на Нарездането за превод на ищцата и започналата работа по неговото изпълнение, същото е канцелирано (отменено), и на 23.06.2014 год. наредената сума е върната в посочената по — горе банкова сметка на ищцата.

Отмяната на Нарездането за превод на ищцата по което е започнала работа по неговото изпълнение, е станало въз основа на действията, съответно бездействията на назначените от БНБ на основание чл.106 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) с Решение №73/20.06.2014 год. и Решение №77/25.06.2014 год., и двете на Управителния съвет на БНБ, квестори на "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД, а именно: г-жа Х. С. и/или г-жа С. Д. — В. и/или г-жа Е. К. и/или г-н С. Л., обективизирани в, но не само: Заповед №К- 14/20.06.2014 год., Заповед №К-21 /3-1220/24.06.2014 год. и Заповед №3-1222/26.06.2014 год. Решение №73/20.06.2014 год. на Управителния съвет на БНБ е връчено на квесторите г-жа Х. С. и/или г-жа С. Д. — В. на 20.06.2014 год. в 15,55 часа, видно от Заповед №К-14/20.06.2014 год.

Междувременно и след като е подадено от ищцата Нарездането за превод, с Решение №73/20.06.2014 год. на Управителния съвет на БНБ, обявено по партидата на "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД в Търговския регистър на 23.06.2014 год. в 17:39:28 часа, "КОРПОРАТИВНА ТЪРГОВСКА БАНКА" АД е поставена под специален надзор."

Също адв. Д. излага съображения за отговорността на държавата по чл.1 и чл.4 ЗОДОВ, формиран е извод, че отговорността се характеризира като обективна, безвиновна, а възникването на правото на обезщетение предполага установяването на незаконосъобразни действия или бездействия. Счита, че в процесния случай е налице противоправно поведение, но алтернативно посочва "действие или бездействие" от страна на БНБ и /или съоръжения и системи под тяхно управление, извършени на 20.06.2014г. или по-късно, в резултат на което на ищцата била причинена вреда.

Претендира се, че е налице и причинно-следствена връзка между неправомерното поведение (действие или бездействие) на БНБ, съответно на служител/ и на БНБ и/или лице, назначено от БНБ и /или съоръжения /системи под тяхно управление и причинената на ищцата вреда.

На следващо място претендира и счита за безспорно, че процесното платежно нареждане е станало неотменимо по смисъла на чл.3 от директива 98/26/ЕО и чл.78д

от ЗПУПС (отм.) в сила към 20.06.2014г., доколкото претендира, че "нарежданията за превод" каквото било направено от ищцата на 20.06.2014г., и нетирането имат правно действие и задължителна сила за трети лица, дори и при процедура за несъстоятелност, при условие, че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на откриване на процедура по несъстоятелност.

Излага доводи за момента на поставяне на КТБ под специален надзор- с Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ, обявено по партидата на КТБ АД в Търговския регистър на дата 23.06.2014г. в 17:39:28ч.аса, с открито производство по несъстоятелност от "22. 04.2015г.", съгласно Решение №66/22.04.2015г. на СГС по т.д. 7549/2014г. , обявено на същата дата в Търговския регистър - обстоятелства, които били обявени в Търговския регистър след датата на подаване на процесното "нареждане за превод".

Счита, че претендираната от ищцата вреда била причинена от поведението - отново посочено алтернативно - действие или бездействие на назначените от БНБ основание чл.106 от ЗКИ с Решение № 73/20.006.2014г. и Решение № 77/5.06.2014г. на ЕС на БНБ квестори на КТБ - Х. С. и/или С. Д.- В. и/или Е. К. и/или С. Л., и за действията на които БНБ отговаря, съгласно чл.49 от ЗЗД и чл.1 , ал.1 от ЗОДОВ. Този извод мотивира с обстоятелството, че дейността по управление на КТБ била възложена от БНБ, поради което и последната носела отговорност за техни действия и бездействия. Поведението (действие и бездействие) на назначените квестори са обективирани в, но не само : Заповед№ К-14/20.06.2014г., Заповед № К-21/3-1220/24.06.2014г. и Заповед № 3-1222/26.06.2014г., всички на назначените от БНБ квестори на КТБ, и които квестори са извършили следните неизчерпателно посочени действия:

- а) спиране на счетоводната система на банката (софтуерен продукт С-soft)
- б)спиране на платформата за обмен на SWIFT
- в)спиране на операциите по електронно банкиране и спиране на услугата "интернет банкиране"
- г)анулиране на всички издадени преводни нареждания със започната и недовършена и обработка, като сумите по преводите и заплатените такси да се върнат на сметките на клиентите
- д) възстановяване по клиентски сметки на отхвърлени левови преводи и други.

Счита, че по делото било безспорно установено от приетите по делото експертизи, че на процесното "нареждане за превод" е присвоен SWIFT MT 103, т.е. било въведено за изпълнение в платформата за обмен SWIFT - TARGET 2 BNB, но изпълнението му не било доведено до край, с оглед, на което е анулирано неговото изпълнение, "поради действията на ответника", посочени подробно по-горе. Процесното "нареждане за превод било такова по смисъла на чл.2 от Директива 98/26/ЕО и т.12 от ДР на ЗПУПС, доколкото представлявало "нареждане на участник да предостави на разположение на получателя парична сума чрез изписване по сметките на кредитна институция, централна банка, основен контрагент или посредник в сетълмента или друго нареждане, водещо до поемане или изпълнение на задължение за плащане", процесното "нареждане за превод" е станало неотменимо по смисъла на чл.3 от Директива 98/26 и чл.78 от ЗПУСП, доколкото същото било прието и е започнала обработката в системата на банката.

Счита за неоснователни и "нетоносими" твърденията на ответника, че процесното "нареждане за превод" не било въведено в системата "ТАРГЕТ 2, тъй като от една страна това се дължало на поведението (действие или бездействие) на назначените

квестори, а от друга страна това не било обстоятелство, което да зависело от ищцата за да следва същата да отговаря за него. Процесното платежно нареждане не било изпълнено само поради действия или бездействия на назначените квестори, за които БНБ отговарял. Посоченото поведение квалифицира като нарушаващо чл.119, ал.3, т.1 от ЗКИ, в случаите, когато БНБ е спряла изпълнението на задължения на банка, е разрешено изпълнението на задължения, възникнали от платежни нареждания, приети за сетълмент от банката преди поставянето ѝ под специален надзор.

Също адв. Д. счита за установено, че процесното нареждане е прието от банката на 20.06.2014г. в 12:24:47 часа. От Протокол №11 от заседанието на 20.06.2014г. от 12:30 часа на УС на БНБ, се установява, че е взето Решение № 73 за поставянето на КТБ под специален надзор и което решение на основание чл.151, ал.2 ЗКИ, подлежи на незабавно изпълнение. От ответника не било представено доказателство кога точно било взето решението. Следвало да има и сигурни данни, кога това решение е достигнало до своите адресати. Позовава се на датата и часа на вписване на решението в Търговския регистър - посочени по-горе.

Излага съображения за деня на валльора и такива, свързани с платежната система TARGET 2 и "нарежданията за превод". Твърдението на БНБ, че процесното плащане не било постъпвало за обработка в системата, това не означавало, че същото не е въведено в TARGET 2, тъй като била дебитирана сметката на ищцата, позовава се на присвоените референтен номер на валутен превод и уникален регистрационен номер за сумата от 1 450 000 евро, за което били събрани разноски, като извършения превод и събраните разноски били със статус „осчетоводена“. При тези обстоятелства следвало извод, че процесното „нареждане за превод“, е породило правното си действие и същото имало задължителна сила независимо от поставянето на банката под особен надзор. На основание чл.22 , ал.1 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2 BNB, осчетоводеното "нареждане за превод от 20.06.2018г." в 12:24:47 часа, вече се считало въведено в системата, тъй като била дебитирана сметката на ищцата, поради което и следвало да бъде изпълнено.

В случая, независимо от представените от ответника документи от международните кореспондентски банки и посоченото в експертизата, че процесното "нареждане за превод", не е въведено в информационната система TARGET 2, това не означавало, че същото не било постъпило в системата, тъй като сметката на ищцата била дебитирана, също неоткриването на SWIFT съобщение също не означавало, че процесното "нареждане за превод" не било въведено в системата, тъй като "платежните нареждания" се считали за въведени в системата TARGET 2 BNB "в момента на дебитиране на сметката на съответния участник в платежния модул".

В писмената защита от 30.01.2024г. се претендира, в заключение, че процесното платежно нареждане не е изпълнено поради поведението на квесторите на КТБ и именно от БНБ не било прието процесното "нареждане за превод" като Агент по сетълмента, доколкото се установило, че процесното "нареждане за превод" било прието от банков служител на КТБ.

В конкретния случай се претендирали вреди, тъй като ответникът не е позволил на ищцата да "изтегли спестяванията си", въпреки, че това станало преди решението за поставяне на КТБ под специален надзор. Именно, защото било налице такова действие, вложеният на ищцата са останали КТБ АД и същите впоследствие да се трансформират във вземане от производството по несъстоятелност, то следвало БНБ да репарира причинените вреди. От цитирани норми на Директива 98/26/ЕО и ЗПУПС

следвало, че в процесния случай БНБ не е имала право да избира поведението си, и от действията на БНБ, съответно на служител/и на БНБ и/или на лице, назначено от БНБ, и/или съоръжения /системи под тяхно управление, извършени на 20.06.2014г.

По въпроса за деня на изпълнение в допълнение към писмената защита изложи и съображение, че тъй като с процесното платежно нареждане ищцата е наредила банков превод за сумата от 1 450 000 евро от банковата си сметка в КТБ по друга нейна сметка в Първа инвестиционна банка АД, то се установява, че платежното нареждане е на стойност над предвидената по чл.106, т.3 от Закона за платежните услуги - отменен, действащ към момента на извършване на превода, поради което платежното нареждане е следвало да бъде изпълнено чрез системата RINGS задължително и неговото изпълнение е следвало да бъде извършено в рамките на деня, в който е подадено - 20.06.2014г. Това означавало, че не било необходимо ищцата да посочва отделна дата за сетълмент освен датата на подаването на платежното нареждане.

В заключение адв. Д. претендира, че са налице всички елементи по чл.1, ал.1 ЗОДОВ за ангажирането на отговорността на ответника за вреди и искът следвало да бъде уважен.

По въпроса за деня на изпълнение в допълнение към писмената защита изложи и съображение, че тъй като с процесното платежно нареждане ищцата е наредила банков превод за сумата от 1 450 000 евро от банковата си сметка в КТБ по друга нейна сметка в Първа инвестиционна банка АД, то се установява, че платежното нареждане е на стойност над предвидената по чл.106, т.3 от Закона за платежните услуги - отменен, действащ към момента на извършване на превода, поради което платежното нареждане е следвало да бъде изпълнено чрез системата RINGS задължително и неговото изпълнение е следвало да бъде извършено в рамките на деня, в който е подадено - 20.06.2014г. Това означавало, че не било необходимо ищцата да посочва отделна дата за сетълмент освен датата на подаването на платежното нареждане.

ОТВЕТНИКЪТ - БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА, със седалище в [населено място], представлявана от управителя Д. Б. Р., чрез упълномощени адвокати (по договор с Адвокатско дружество „Г., Т. и Ко“), конкретно чрез адв. Г. в ход по същество (в последното съдебно заседание) и в писмени защити по делото, оспорва изцяло исковата претенция, изтъква подробни съображения, че не са налице елементите по чл.1, ал.1 ЗОДОВ за търсене на отговорност за вреди на ответника, в обобщение следното:

-Въз основа на заключенията на вещите лица е установено, че процесното платежно нареждане не е било придвижено към издаване на съобщение към системите TARGET и SWIFT. След извършеното осчетоводяване на процесното платежно нареждане не е последвало нареждане за превод, което представлява нареждане от КТБ към система за окончателност на сетълмента. По изричното искане на ответника до КТБ с молба от 22.04.2021г., КТБ не представила доказателства, че такива документи съществуват,

-Също посочва, че SWIFT съобщенията представлявали сигурна телекомуникационна връзка между банките, тези съобщения не прехвърляли средства, но неизменно съпътстват банковите операции и са доказателство за обмена между търговските банки информация, вкл. и изпратени нареждания за превод.

-Претендира, че липсва нареждане за превод до TARGET 2 БНБ да извърши превод,

позовава се на разграничението между нареждане за превод и платежно нареждане.

- БНБ не носи отговорност за дейността на квесторите, позовава се на съдебна практика на ВАС.

- Позовава се на чл. 3, § 1 от Директива 98/26/ЕО за условията, при които настъпва окончателност на нарежданията за превод - нареждания за превод да са влезли в системата преди откриването на процедурата по несъстоятелност и формира извод, че случаят на ищцата не попада в приложното поле на разпоредбата, тъй като по отношение процесния евро превод не е излъчено нареждане за превод и такова не е влязло в системата е окончателност на сетълмента TARGET-2, респективно не е станало задължително за изпълнение и неотменимо по смисъла на националното и европейското законодателство.

-При анализ на разпоредбите на ЗПУПС от 2009г., отм., който транспонира разпоредбите Директива 98/26/ЕО, конкретно легалните дефиниции на понятията „платежно нареждане“ по § 1, т. 19 от ДР ЗПУПС (отм.) и „нареждане за превод“ по § 1, т. 12 от ДР ЗПУПС (отм.), излага правни доводи за разликите в двете понятия, като застъпва тезата, че от ищцата е подадено „платежно нареждане“, което касаело единствено отношенията между ищцата и търговската банка, и от това платежно нареждане не възниквали каквито и да било задължения за БНБ.

-Изтъква, че „нареждането за превод“, в системата TARGET-2, и което задължавало БНБ като агент по сетълмента, следвало да бъде подадено от участник в тази система, в случая КТБ не подала такова нареждане за превод. Посоченото било установено не само от заключенията на вещите лица – последното от тройната съдебна експертиза не било оспорено от ищцата, но и от писмото от 29.01.2021г. на М. П. като представител на трите централни банки, опериращи системата TARGET-2 - в последното изрично било посочено, че процесният паричен евро превод в размер на 1 450 000 евро никога не е достигал до системата TARGET-2. Въз основа на посоченото формира извод, че преводът не е станал неотменим по смисъла на националното и европейското законодателство, БНБ не е могла да узнае за него и да извърши действия по изпълнението му. Посоченото обуславяло и извод, че не е допуснато нарушение на норми на директивата и на националното право.

- Иска от съда да съобрази даденото задължително тълкуване на чл. 3, § 1 от Директива 98/26/ЕО от Съда на ЕС с Решение от 17 януари 2019г. по преюдициално дело C-639/17, поради което не е допуснато и нарушение на норми по правото на ЕС.

- Иска от съда да съобрази, че в досието на превода няма SWIFT съобщения както за неговото въвеждане, така и за неговото отхвърляне от платежната система TARGET-2, позовава се на значението на тези съобщения при извършването на определени действия. Също и на представените доказателства от КТБ с молби вх. № 1563/18.01.2021г. и вх. № 14087/22.04.2021г. КТБ /н./ и заявеното по повод изисканите SWIFT

съобщения за процесния превод – „не са налични изисканите от Вас извлечения (молба вх. № 14087/22.04.2021 г.). Счита, че извлечения липсват, тъй като SWIFT съобщение за процесното плащане изобщо не е било формирано и не е било изпращано от КТБ /н./ към TARGET - 2, а не защото било закрито структурното звено, занимаващо се с SWIFT комуникацията. За извод в този смисъл се позовава на заключението на приетата по делото съдебна експертиза – единична и тройна, а именно:

1) По заключенията, изготвени от в.л. О. Х. Т.

1.1. По Задача № 5, стр. 40 от Заключението:

„На екран вещото лице видя, че в Счетоводната система на КТБ „С Soft“ няма информация в графа „Издадени валутни преводи“ за валутен превод от 1 450 000.00 евро с Наредител Б. А. за периода 20.06.2014-30.06.2014, т.е. същият не е обработван в този период.

Няма информация за осчетоводен Валутен превод (...)

Общият извод е, че сумите /1 450 000.00 евро + 200.00 евро + 6.00 евро/ не са напускали КТБ АД, а е бил извършен само вътрешен разчет /прехвърляне във вътрешни сметки на КТБ АД/. “

1.2. По Задача № 6, стр. 41 от Заключението: *„След извършеното осчетоводяване на Платежното нареждане на г-жа А. не е последвало въвеждане на Нарездане за превод, което представлява нареждане на „КТБ“ АД /н./ към Система с окончателност на сетълмента, което нареждане трябва да се въведе в платежната система TARGET 2 BNB при валутни преводи в евро, която е оперирана от БНБ, за да може БНБ да го види и да го изпълни*

1.3. По Задача № 10, стр. 42 от Заключението: *„Регистрираното платежно нареждане на Б. А. не е придвижено към издаване на съобщение към системите TARGET и SWIFT. “*

1.4. По Задача № 13, стр. 44 от Заключението: *„Не са представени документи, от които да се установи изключване на системите SWIFT и TARGET 2 в периода 20.06.2014-30.06.2014.“*

2) По допълнително заключение от в.л. О. Х. Т.:

2.1. По Задача № 1, подзадача №1.1., стр. 15 от Допълнителното заключение: *„КТБ АД /н./ не е формирала SWIFT съобщение MT 103 нито за превод във валута, нито за превод в лева въз основа на процесното Платежно нареждане. По представените документи от Досието на Наредителя - Б. А. не фигурира Платежно нареждане, както и какъвто и да е друг документ, от който да се установи, че Б. А. желае да бъде*

изпълнено нареждане за превод в Лева. “

2.2. По Задача № 2, стр. 16 от Допълнителното заключение: „Прегледът на счетоводната система на КТБ АД показва, че сумата 1 450 000.00 евро не е напускала КТБ АД, а е бил извършен само вътрешен разчет /прехвърляне на сумата по вътрешни сметки на банката/“.

3. Заключението на извършената тройна съдебна експертиза на в.л. П. К., О. Т. и И. Т., като цитира констатациите на вещите лица на стр. 15, 16 и 17 от заключението

„Видно от гореописаното в настоящата експертиза и от направените на място проверки от в.л. О. Т. (назначена по първоначалната експертиза) не е изпратено нареждане за превод до платежна система TARGET 2 BNB.. “ (стр.15)

„Видно от гореописаното е т. 5 и останалите е настоящата експертиза и от направените на място проверки от в.л. О. Т. (назначена по първоначалната експертиза) не е изпратено нареждане за превод до платежната система TARGET 2 BNB, няма данни да са изпълнение последващи етапи за генериране на Нареждане за превод, няма данни да е генерирана статистическа форма, няма данни да е изпращано Нареждане за превод до платежната система TARGET 2, няма данни да са преминати външните за КТБ АД етапи по последваща обработка на превода, няма данни за отхвърляне на превода... “ (стр. 16).

„Видно от констатациите на в.л. О. Т. в първоначалната и допълнителната експертиза ... следва че „... КТБ АД (н.) не е формирала SWIFT съобщение MT103 нито за превод във валута, нито за превод в лева въз основа на процесното Платежно нареждане“ (стр. 16 от заключението, така и на стр. 17 в отговори по въпроси 8.1 и 8.2).

Също адв. Г. се позовава в писмената си защита на съдебна практика на ВАС :

- Решение № 7498/07.07.2023 г. по адм. дело № 6276/2022 г. на ВАС, III отделение: относно правната уредба и разграничението между „платежно нареждане“ и „нареждане за превод“, „платец“, за момента на получаването на платежното нареждане и моментът в който „нарежданията за превод“ постъпват в платежния сегмент TARGET 2 BNB , от участниците в платежния модул, както участник в случая е КТБ АД. „Ищецът, като физическо лице, не е участник в системата на TARGET 2 BNB, поради което платежното му нареждане от 20.06.2014г. не подлежи на проверка и одобрение от БНБ, а както е изложено и в приложените по делото експертни

заклучения, подлежи на етапи на вътрешни проверки и обработки, след които КТБ АД следва да генерира съобщение и да изпрати платежното нареждане към платежната система TARGET 2 BNB за нареждане на превод. Сетълмент на превод се извършва от платежната система TARGET 2 BNB, към която конкретно нареждане за превод е насочено, не когато е прието от банката, а когато е прието от самата платежна система TARGET 2 BNB“.

- Решение № 13190/23.10.2020г. по адм. д. № 9548/2019 г. на ВАС: „Основателно е възражението на касатора, че първоинстанционният съд неправилно приравнява момента на получаване на платежното нареждане по смисъла на чл.60, ал.1 ЗПУПС (отм.) с момента на въвеждане на нареждане за превод в системата за сетълмент по смисъла на чл. 78д, ал.3 от същия закон.... . По делото са налице доказателства (писмото от Банка Д'Италия, Д. Б. и Банк дьо Франс, както и заключението по втората съдебно-икономическа експертиза), съдържащи данни, че нареждане за превод във връзка с платежното нареждане на ищцата, не е постъпвало в TARGET 2.“.

Адв. Г. се позовава в писмената си защита и на момента, в който е следвало да бъде въведено нареждането за превод в платежната система, съгласно на чл. 3 от Директива 98/26/ЕО, транспонирана в чл. 78д, ал. 1 и ал. 2 ЗПУПС (отм.): - нарежданията за превод пораждат правно действие и имат задължителна сила само при условие, че са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на процедура по несъстоятелност. В случая ищцата Б. А. е наредила процесния превод на 20.06.2014 г. в 12:24 ч., като КТБ /н./ изобщо не е формирала SWIFT съобщение за този превод и не е въвела нареждането за превод в системата, нещо повече, уведомила е БНБ за липсата на ликвидност и на достатъчност на средствата в платежните системи в лева и евро за изпълняване на получените в банката платежни нареждания. Позовава се на чл. 20, т. 1 от Правилата за работа на платежната система относно изискването за наличност на ликвидни средства по сметката на участника за да се извърши финансовата операция. С акта на БНБ за отнемането на лиценза на КТБ било доказано, че ликвидни средства по сметките на КТБ /н./ не са били налице. Търговската банка е обявена в неплатежоспособност от компетентния граждански съд, считано от 20.06.2014 г.

На следващо място адв. Г. изтъква съображения, че БНБ не носи отговорност за дейността и действията на квесторите на КТБ /н. АД/, конкретно издадени от тях Заповеди, представени от КТБ /н./ с молба вх. № 14087/22.04.2021г. Не е налице предпоставка за отговорността на БНБ, тъй като актът, с който Управителният съвет на БНБ назначава квесторите, не представлява възлагане, не води до възникването на мандатни правоотношения между БНБ и квесторите и съответно не може да бъде основание БНБ да отговаря за действия на квесторите. Квесторите

не са нито в трудови или служебни правоотношения, нито са длъжностни лица на БНБ. В който смисъл се позовава на мотивите на Решение № 7872/30.06.2021г. по адм.д. № 9734/2018г. на ВАС: *„На следващо място - начинът на регламентиране на функциите на квесторите обуславя несъмнения извод, че същите не могат да бъдат определени като органи на БНБ. При съобразяване с горното обстоятелство обоснован е изводът на съда че БНБ не може да носи отговорност за осъществяваните от тях действия, респективно бездействия. Правилно административният съд е приел, че дори при наличието на разпоредбата на чл. 107, ал. 5 от ЗКИ, не може да се стигне до извода, че квесторите се намират в трудови или служебни правоотношения с БНБ. Квесторите упражняват правомощията на Управителния и Надзорния съвет на поставената под специален надзор банка. Даването на задължителни предписания на квесторите от страна на БНБ не може да бъде определено като част от надзорните ѝ правомощия, доколкото БНБ не притежава правомощия за упражняване на надзор по отношение на управителния и надзорния съвет на банката и доколкото правомощията на БНБ по отношение на банка, която е поставена под специален надзор, са изрично и изчерпателно регламентираны в ЗКИ. В тази връзка настоящата касационна инстанция споделя извода на първоинстанционния съд, за това, че разпоредбата на чл. 107, ал. 5 от ЗКИ не изисква задължителна намеса от страна на БНБ по отношение действията на назначените квестори... „*

Адв. Г. претендира и, че не са налице основанията оп чл.1 вр. чл.4 ЗОДОВ за ангажиране на отговорността за вреди тъй като липсвала причинно-следствена връзка с актове, действия или бездействия на БНБ, тъй като неизпълнението на платежното нареждане се дължи изцяло на действия на банката платец КТБ /н./, която не е предприела изпълнение на платежната услуга преди поставянето на банката под специален надзор и не е въвела нареждането в общностна система за сетълмент. Нещо повече, поради липса на ликвидни средства КТБ /н./ е уведомила БНБ с писма вх. № БНБ-77699 и № БНБ- 77778 от 20.06.2014 г., че преустановява разклащанията и всички банкови операции поради липса на ликвидност за изпълнение на наредените плащания. С влязло в сила съдебно решение КТБ /н./ е обявена в несъстоятелност с дата на неплатежоспособност 20 юни 2014 г. (служебно известно обстоятелство по смисъла на чл. 155 ГПК). До постановяване на решението за отнемане на лиценз за извършване на банкова дейност (Решение № 138 от 06.11.2014 г.) КТБ /н./ е била под специален надзор и спрямо нея е приложена мярка за временно ограничаване и преустановявания на плащанията. Наложена оздравителна мярка не е засегнала неотменимостта на международния валутен превод на ищцата, тъй като валутният превод не е бил подаден от КТБ /н./ за изпълнение към системата с окончателност на сетълмента по смисъла на чл. 3, параграф 1, първо изречение от Директива 98/26/ЕО преди момента на налагане на

оздравителната мярка и преди датата на неплатежоспособността на банката.

Претендира се също от страна на ответника, че не се установило и настъпването на реално претърпяна от ищцата вреда, нито нейният размер, като елемент от състава на отговорността, константна е съдебната практика според адв. Г., че вредите трябва да бъдат конкретно установени, а не да са резултат на логическо допускане -Решение № 15525 от 24.11.2011 г. по адм. д. № 8193/2011 г. на ВАС. Обратното, претендира, че ищцата към 21.10.2014г. е била титуляр на две банкови сметки в КТБ /н./, видно от представеното банково удостоверение от 21.10.2014 г.: IBAN: BG 55 KOPR 9220 44 08993301 с наличност 1 458 007.34 евро и IBAN: BG 73 KOPR 9220 40 08993301 с наличност 159 466.18 лева. Позовава се на оповестената на основание чл. 62, ал. 12, т. 3 от ЗКИ информация – по представения по делото списък относно физически лица, съобщили за прехвърляне на вземането си след поставяне на КТБ /н./ под специален надзор че ищцата Б. С. А. се е разпоредила със своето вземане в размер на 1 440 000 евро по договор за прехвърляне на вземане (цесия).

Цесията на вземането се установявала и от Договор за прехвърляне на вземане /цесия/ от 21.10.2014г., сключен между Б. С. А. и „Русенска Корабостроителница Запад“ АД. Самата цесия е изрично уговорена като възмездна - по чл. 7 от Договора и т.1 от Допълнителното споразумение към договора за цесия от 21.10.2014г. и т. 1 от Допълнителното споразумение към договора за цесия от 20.05.2015г. Посоченото означавало, че не е налице увреждане в претендирания размер.

Също излага и доводи, че по Списъка на приетите вземания и финансовите отчети, обявен в Търговския регистър и одобрен по т.д.н. № 7549/2014г. на СГС, на ред 617, стр. 14 от списъка е включено вземането на ищцата към КТБ /н./ в размер на 141 964.83 лева след извършената цесия. Също името на ищцата фигурирало в следните сметки за разпределение на налични суми между кредитори на КТБ /н./ с приети вземания по чл. 69, ал. 1 ЗБН:

- Частична сметка на ред 586, стр. 11 на - за разпределена сума в размер на 15 691.02 лв;

- на ред 584, стр. 16 от Втората частична сметка за разпределени 12 294.83 лева.

-на ред 581, стр. 16 от Четвъртата частична сметка са разпределени 7 250.54 лева.

Според адв. Г. от доказателствата по делото се установявало, че ищцата се е разпоредила с вземането си към КТБ /н./ и не е налице вреда в

претендиращия размер, тъй като титуляр на това вземане в производството по несъстоятелност на КТБ /н./, след неговото прехвърляне, е третото лице „Русенска Корабостроителница Запад“ АД. В тази връзка ищцата не е направила и твърдения в исковата молба, а именно в какво точно се изразяват причинените ѝ вреди. Самата ищца не твърдяла причинени вреди - единственото твърдение в исковата молба е че **„не мога да ползвам собствените си 1 450 000 (един милион четиристотин и петдесет хиляди) евро“ (стр. 2, параграф 4 от исковата молба).** Ищцата била титуляр на прието вземане към КТБ /н./ в размер на 141 964.83 лева, от което са изплатени 15 691.02 лева, 12 294.83 лева и 7 250.54 лева. При условие, че вземането на ищцата в производството по несъстоятелност на КТБ /н./ е валидно и изискуемо, а ищцата е цедирала вземането си по сметка с IBAN IBAN: BG 55 KОРP 9220 44 08993301

в размер на 1 440 000 евро – не следвало да се претендира неговата стойност от БНБ чрез института на непозволеното увреждане, защото такова увреждане липсва. Обстоятелството дали ищцата фактически ще бъде удовлетворена в цялост след завършването на процедурата по несъстоятелност е едно бъдещо несигурно събитие, върху което БНБ няма и не може да има никакво влияние. БНБ няма отношение и досежно частните облигационни отношения на ищцата с трети лица. С настоящата искова молба ищцата да правела опити за заобикаляне на закона и прескачане на законоустановената процедура за удовлетворяване на кредиторите в съответната поредност, уредена в Закона за банковата несъстоятелност, тъй като по този начин ще се пренебрегне целта на закона. Уважаването на исковата претенция на ищцата ще доведе до двойно удовлетворяване за една и съща сума — веднъж чрез приетото вземане в производството по несъстоятелност на КТБ /н./, независимо от неговия титуляр, и втори път чрез настоящия иск за непозволено увреждане. Различен извод не следвал и от влязло в сила съдебно Решение № 422/07.07.2021г. по в.т.д. № 2207/2020г. на Апелативен съд-София, образувано по повод жалби (в съответната част) срещу Решение № 425/02.03.2020г. по т.д. № 1594/2017г. по описа на СГС. От съдебните решения единствено се установявало, че с влязло в сила съдебно решение е обявено за относително недействително прихващането, извършено от „Русенска Корабостроителница Запад“ АД срещу КТБ /н./, извършено с вземането в размер на 1 440 000 евро, което търговското дружество е придобило от ищцата Б. А. по силата на Договор за прехвърляне на вземане /цесия/ от 21.10.2014 г. Ищцата и не е доказала, че е титуляр на процесното вземане в производството по несъстоятелност на „КТБ /н./

съгласно изричните указания от съда, дадени в Определение от 18.01.2021г. не *доказа и вписването ѝ като титуляр на процесното вземане в списъка на приетите от синдика вземания в масата на несъстоятелността на КТБ /н./, в последното съдебно заседание ищцата - чрез адвоката признала, че няма вземания в претендирания размер от КТБ АД, а вземанията от производството по несъстоятелност са по друг договор. Тъй като ищцата не е доказала вписването ѝ в одобрения от съда списък на приетите от синдиците вземания, каквито промени могат да се правят само по реда на чл. 71 и чл. 64, ал. 2 от ЗБН, то Б. А. не е легитимирана да претендира обезщетение за вреди по реда на ЗОДОВ срещу БНБ във връзка с цедираното вземане, като отношенията ѝ с цесионера „Русенска Корабостроителница Запад“ АД следвало да се уредят на плоскостта на облигационното право.*

В заключение ответникът иска от съда да отхвърли предявените иски изцяло като неоснователни и му присъди разноски по списък, направи възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищцата. По претенцията на ответника за присъждането на разноски за адвокатско възнаграждение, адв. Д. възрази, като се позова на датата на предявяване на иска, според действащото законодателство, присъждането на такива разноски не се предвижда.

ПРОКУРОРЪТ - П. при СГП, се присъедини към становището на ответника за неоснователност на исковата претенция.

По делото са приети доказателствата , представени от страните и от трето лице – КТБ в несъстоятелност, както и заключения на вещи лица по единична и тройна съдебно-икономически експертизи.

Съдът като съобрази доводите на страните, представените доказателства за процесния валутен превод, установеното в заключенията на вещите лица, от фактическа и правна страна приема следното:

По правната квалификация на исковата претенция:

Първоначално искът е бил предявен пред Софийски градски съд, който е изпратил на настоящия съд делото по компетентност с определение от 21.10.2019г., постановено по гр. дело № 8118/2019г. по описа на СГС, Гражданско отделение. Мотивите са, че БНБ е публичен държавен орган, натоварен с властнически правомощия по упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл.4, пар. 1, т.8 от Регламент 575/2013г. на

Европейския съвет и на Съвета от 26.06.2013г. и чл.1, ал.2 от Закона за кредитните институции.

Съобразно изложените основания в исковата молба, съдът в определение по делото от 17.06.2020г. е квалифицирал исковата претенция по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, на основание следното:

Към исковата молба е приложен договор за банков депозит. Към датата на наредения от ищцата банков превод - 20.06.2014г. по националното право са действащи разпоредбите на Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС- отм.) от 2009г.– отменен, а понастоящем е в сила Закон за платежните услуги и платежните системи от 2018г.

БНБ носи отговорност за функционирането на платежните системи, което най-малкото следва от чл.78в ЗПУПС (отм.), отделно от това има надзорни правомощия. Съгласно чл.78в, ал.1 в относимата редакция от ЗПУПС (отм.), участници в система с окончателност на сетълмента може да бъде само централна банка като БНБ, агент по сетълмента и системен оператор.

Също съгласно чл.111 п, ал.1 ЗПУПС (отм.), БНБ може да бъде оператор на системен компонент към системата за сетълмент в евро "Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET 2/TARGET 2)", а видно от съобщение на сайта на банката: *„на 1 февруари 2010 г. стартира националният системен компонент TARGET2-BNB. На същата дата започна работа и спомагателната система BISERA7-EUR, която обработва SEPA преводи и извършва сетълмент в TARGET2. БНБ като централна банка оперира TARGET2-BNB, администрира Националното бюро за услуги на TARGET2 и отговоря за бизнес взаимоотношенията с участниците в компонента и за координацията с Европейската централна банка и с участващите централни банки.“*

Освен това съществува и „Единна зона за плащания в евро (SEPA) - „зона, в която потребителите, компаниите и другите икономически агенти ще имат възможност да нареждат и да получават плащания в евро при еднакви общи условия, права и задължения, независимо от местонахождението си на територията на Европейския съюз (ЕС). SEPA обхваща всички страни от ЕС“, също видно от сайта на БНБ.

Въпрос на доказване е следователно, коя система в случая е била приложима и каква е ролята на БНБ за отказ/канцелиране на приетото за изпълнение преводно нареждане на ищцата.

В случая ищцата е уведомена само за отменен/канцелиран превод, но не и на какво основание, нито от кого точно е извършено, поради което точните обстоятелства за това от кое лице и на какво основание, в кой

точно момент е извършен отказа и други относими обстоятелства, към момента на исковата молба е действително възможно да не са известни на ищцата.

Причиняването на вредоносния резултат е възможно да се дължи на действия и бездействия на различни служители в системата на БНБ по управление и контрол на системите за сетълмента. Видно е от представените доказателства, че отмяната на превода е направена на 23.06.2014г. като е посочено „коригирано осчетоводяване на валутен превод“, а счетоводното отчитане на движенията по сметката е извършено от лице от банката, според доказателствата към исковата молба, ръководена към тази дата от назначените квестори от БНБ.

Претенцията на ищцата попада в приложното поле на 78д, ал.8 от ЗПУПС от 2009г. – отм., според която норма разпорежданията за превод пораждат правно действие и имат задължителна сила за трети лица дори и в случай на оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента, при условие, *че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителните мерки.* Няма обаче доказателства за работата на банката по обработката на получени и приети нареждания от нейни клиенти за преводи на 20.06.2014 г. Ноторно е известно, че на 20.06.2014г. КТБ е поставена под специален надзор с решение на БНБ от същата дата, обявено в Търговския регистър на 23.06.2014г. Съгласно чл.119, ал.2, т.1 от ЗКИ, е разрешено изпълнението на задължения, възникнали от платежни нареждания, приети за сетълмент от банката преди поставянето и под специален надзор.

Въпросът дали процесното платежно нареждане от 20.06.2014г. е станало неотменимо преди поставянето на банката под особен надзор и съответно е възникнало задължение за банката да завери сметката на получателя – също ищцата, е по същество и касае основателността на исковата претенция. Съгласно чл. 119, ал. 1 от ЗКИ нищожни са действията и сделките извършени от банката в нарушение на чл. 116, ал. 2, т. 1-4 от ЗКИ след обявяването в Търговския регистър на решението на БНБ. Също съгласно чл.119, ал.3, т.1 ЗКИ,

Отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ е обективна и безвиновна отговорност, а съгласно чл. 8, ал. 3 от същия закон държавата не отговаря по този ред, когато закон или указ е предвидил специален начин на обезщетяване, какъвто начин ЗПУПС (отм.) не е уредил. Също и в друг специален закон от разглежданата материя не се съдържат специални

разпоредби за отговорност за вреди от административна дейност по въпросите, попадащи в приложното поле на същия закона. На следващо място, според разясненията, дадени в т.постановление № 2/2014 г. на Общото събрание на съдиите от Гражданска колегия на Върховния касационен съд и Първа и Втора колегия на Върховния административен съд по т.дело № 2/2014 г. по описа на ВКС видът на незаконосъобразния акт, вредите от който подлежат на обезщетяване, определян по признаците, визирани в АПК, не се сочи като законов критерий за приложението на ЗОДОВ. За разлика от него понятието „административна дейност“ е посочено изрично както в съдържанието на чл.1, ал.1 ЗОДОВ, така и в заглавието ѝ - “Отговорност за дейност на администрацията“. Следователно, за да се квалифицира иска по посочената разпоредба, определяща е не правната природа на акта, от който се претендират вредите, а основният характер на дейността на органа, който го е издал. Българската народна банка е централна банка на Република България, според чл. 1, ал. 1 от Закона за Българската народна банка. Освен пряка отговорност в конкретния случай, според разпоредбите на Глава седма „ПЛАТЕЖЕН НАДЗОР“ от ЗПУПС отм. - чл.112,и следващите, БНБ осъществява платежен надзор, като правоотношенията по повод на тази дейност и останалите участници в системите за платежни услуги не са равнопоставени, такъв характер имат и отношенията с частноправните субекти, което е основание да се приеме, че в дейността на БНБ по повод платежните услуги, е административна дейност.

Следователно, правната квалификация на исковата претенция следва да се определи по чл.1, ал.1 ЗОДОВ и във връзка с чл.204, ал.4 АПК, доколкото не е налице изричен акт, подлежащ на съдебен контрол в отделно производство, а се касае за фактически действия, за които ищцата е уведомена - коригиране на прието за изпълнение платежно нареждане. При тези изводи, съдът следва да приеме, че исковата претенция срещу БНБ е процесуално допустима.

При така приетото за допустимост на исковата молба и основанията, на които е предявен искът за вреди, съдът е изпратил препис на ответника, а исковата молба е поддържала както е предявена от адв. Д. в това число до приключване на първото съдебно заседание по делото, не са внесени уточнения по основанията на същата.

Ищцата е предявила иск за вреди, като съобразно чл. 6, ал. 2 ГПК и установения в последната норма принцип на диспозитивното начало в исковия процес, съдът следва да се съобрази с очертания предмет на

делото и искането на ищцата. Така предявените основания на исковата претенция са поддържани изцяло в първото съдебно заседание, като ищцата - чрез адв. Д., не се е възползвала от възможността да направи уточнения на исковата си молба в това съдебно заседание.

Предвид вече цитирания принцип на диспозитивното начало в исковия процес, приложим субсидиарно и в исковото производство по АПК, съдът може да разгледа исковата претенция единствено на заявените с исковата молба обстоятелства.

Видно е, че с исковата молба конкретни действия и бездействия на синдиците на "Корпоративна търговска банка" АД - в несъстоятелност, нито издадени от тях актове - дори и бланкетно, не са заявени изрично като основания за претърпените вреди. Същите са относими само и доколкото са в кръга на лицата, за дейността на които отговаря БНБ. По същество в писмената защита адв. Д. претендира отговорност на БНБ за дейността на синдиците като възложител на работата по чл.49 от ЗЗД, което твърдение поначало изключва приложимостта на ЗОДОВ, съгласно чл. 8, ал.3 от последния закон. Административните съдилища не са компетентни да разглеждат икове за вреди на правни основания по ЗЗД, на първо място фактическият състав на тази отговорност не съставлява по начало административна дейност.

Следователно, съдът дължи разглеждане на исковата претенция за отговорността на държавата за вреди само за действия и/или бездействия на БНБ по предявените основания в исковата молба, свързани със системата за сетълмент, за която отговаря БНБ. Ищцата твърди, че единствената причина процесният паричен превод да не бъде изпълнен е поставянето на КТБ АД под специален надзор съгласно Решение № 73/20.06.2014г., с което е упражнен най-строгий режим на специален надзор според ищцата.

По фактите, на които се основава исковата претенция и възраженията на ответника срещу нея, съдът приема следното:

Ищцата е вписана в списъка на кредиторите на масата на несъстоятелността на КТБ АД (н) , изготвен на 17 август 2015г. – в качеството ѝ на вложител и за сумата **141 964,83лв.** По делото са представени извлечения от частичните сметки за разпределение на суми от синдиците на КТБ – л. 44 -47 от делото, от които действително се установяват твърденията на ответника, че на ищцата са разпределени следните суми – по частична сметка за разпределение – 15 691,02лв.; по втората частична сметка за разпределение – 12 294,96лв. От публичното оповестяване в Търговския регистър на останалите частични сметки – до

петата включително към датата на устните състезания се установява и, че в Четвъртата частична сметка на ищцата Б. А. са разпределени 7 250,54 лв.лева. Така разпределените суми на ищцата като кредитор до петата частична сметка включително, са в размер на 35 506,52лв.

Тези суми - вземането в размер на 141 964,83 лв. и частичните сметки за разпределение, действително нямат връзка с претенцията на ищцата за неизпълнено платежно нареждане за сумата от 1 440 000 евро и невъзможността на ищцата да разполага с посочената сума в деня на депозиранието от нейна страна „платежно нареждане „ – 20.06.2014г. , съвпадащ с поставянето на КТБ под специален надзор от ответника БНБ.

Видно от информацията по чл. 62, ал.12, т.3 от ЗКИ – на л. 40 от делото, ищцата Б. С. А. е съобщила за прехвърляне на вземането си след поставяне на КТБ под специален надзор (20.06.2014г.), като е вписана със сумата от 1 440 000EUR , а основанието е „“. За цесията са представени и приети по делото (стр. 509- 515) – Договор за прехвърляне на вземане (цесия) т дата 21.10.2014г., сключен между ищцата Б. С. А. като цедент и „Русенска корабостроителница Запад“ АД, понастоящем в несъстоятелност – като цесионер. Съгласно договора, цедентът притежава право на вземане от КТБ по договор за преференциален безсрочен депозит № 1995от дата 01.12.2006г., банкова сметка IBAN: BG 55 KOPR 9220 44 08993301 с наличност 1 458 007.34 евро, който факт не е спорен между страните и признат от ответника , видно от обсъденото за писмената му защита. Цедентът по договора – ищцата по делото, прехвърля на цесионера сумата от 440 000,00 евро, представляваща главница по посочения договор за преференциален депозит. Договорът за цесия влиза в сила от датата на подписването му, като цедентът се е задължил да уведоми длъжника КТБ и да потвърди писмено пред цесионера за прехвърлянето по реда на чл. 99, ал.3 ЗЗД. Цената по договора за цесия, е посочено, че се определя в допълнително споразумение. С допълнително споразумение към договора за цесия от същата дата , като е уговорена цена по договора за цесия в размер на 1 440 000,00 евро. По т.6.1. от допълнителното споразумение е уговорена прекратителна клауза, според която ако с влязло в сила съдебно решение, постановено от български съд, правата на цесионера върху вземането бъдат отхвърлени, включително и правото да извърши прихващане или бъде отречен погасителния ефект на извършено прихващане, или бъдат уважени иск или искове на основание чл.59, ал.3 и/или 59, ал.5 от ЗБН, цедентът се е задължил да върне получената сума до момента на узнаване на съдебното решение, а цедентът се е задължил да му върне обратно вземането.Съгласно допълнително споразумение от № 2 от дата

20.05.2015г., цената на прехвърленото вземане е намалена на 720 000 евро, като заплащането следвало да се осъществи еднократно и до 30.09.2015г., а в случай, че цената не бъде заплатена в този срок, вземането се запазва, като цената се увеличава на 1 728 000,00 евро., а заплащането ѝ следва да се осъществи до 10.12.2015г. Договорено е и неустойка в размер на 518 500 евро, платима до 18.12.2015г. Във връзка с договора за цесия са представени съдебни решения - Решение от 02.03.2020г. на Софийски градски съд, постановено по търговско дело № 1594/2017г. на СГС, по предявени искиове на правно основание чл.26, ал.2 ЗЗЛД и по чл. 59, ал.2 ЗБН, в това число във връзка с прихващането, извършено с Уведомление с вх. № 11144/05.11.2014г. по регистъра на КТБ АД, отправено от Р. корабостроителница Запад АД, до банката, за вземане по заявлението за прихващане в размер на 1 440 000, придобити от ответника чрез цесия от Б. С. А., за което банката е уведомена на 05.11.2014г., със задължение на дружеството към КТБ АД по договор за банков кредит от 24.03.2014г. Съгласно диспозитива на съдебното решение, прихващането е обявено за недействително по отношение на кредиторите на масата на несъстоятелността, на основание чл.59, ал.3 ЗБН. Решението на СГС е обжалвано и оставено в сила в посочената част - с Решение №422/07.07.2021г. по въззивно търговско дело № 20201001002207 по описа за 2020г. на Апелативен съд София, е оставено в сила в частта за прихващането по Уведомление с вх. № 11144/05.11.2014г.

По делото е представено и прието като доказателство Уведомление по чл.87 ЗЗД за разваляне на договора за цесия от 21.10.2014г. от страна на ищцата Б. С. А., Уведомлението е от дата 05.06.2014г., получено от синдика на Р. Корабостроителница Запад АД в несъстоятелност - Р. М. на същата дата 05.06.2020г.

По твърдението на ищцата, че поради поставянето на КТБ под особен надзор от БНБ на дата 20.06.-2014г., не е изпълнено процесното платежно нареждане, от приетите доказателства се установява следното:

1)С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд по т. д. № 7549/2014 г., е обявена неплатежоспособността на КТБ с начална дата 06.11.2014г. С решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменил Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на КТБ не е настъпило към

момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент. Посочените решения са достъпни на интернет сайта ВСС.

2)Видно от уведомление с изх. № 4098/20.06.2014г. от трима изпълнителни директори на КТБ АД, адресирано до управителя на БНБ, последният се уведомява, че КТБ изпитвала известни проблеми с ликвидността, които водели до затруднения при изпълнението на парични задължения към вложителите, кризата била предизвикана от загуба на доверието в банката и масова паника сред вложителите. Също се посочва, че към момента имало много клиенти в клоновете на банката, които желаели да получат в брой или чрез превод паричните си средства по техните сметки. Според управителите, предвид обема на наредените плащания в предходните дни, наредените но неизпълнени още плащания към настоящия момент и наличните средства по сметки в брой, считат за обосновано предположението, че те ще се окажат недостатъчни за изпълнението на задълженията на банката в най-близко бъдеще. С уведомлението е направено искане за предприемане на необходимите мерки – за да се осигури запазването на стабилността на паричната и кредитната система на Република България, включително поставянето ѝ под специален надзор по реда на чл.115, ал.2, т.2 ЗКИ. Това писмо е получено в деловодството на БНБ в 10:51ч. , видно от изрично вписване за това.

3)С второ уведомление с изх. 0 4099/20.06.2014г., тримата изпълнителни директори на КТБ уведомяват БНБ, че КТБ е преустановила разплащанията и всички други банкови операции, считано и към 11:45 на 20.06.2014г. Предвид на това моли по компетентност за решения от страна на БНБ. Това писмо е получено в деловодството на БНБ н в 12:06ч.

4)С Решение № 73 от 20.06.2014г. на УС на БНБ „КТБ“ АД е поставена под специален надзор за срок от три месеца, удължен до 20.11.2014г. включително, съгласно т.1 от Решение № 114/16.09.2014г. на същият орган, дейността на банката е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности, съгласно лиценза за извършване на банкова дейност и е спряно изпълнението на всички задължения на банката.

5) По делото са приети и актове на квесторите на КТБ:

5.1.Доклад за текущото състояние на КТБ от 25.07.2014г. до БНБ, представен от квесторите. Видно от същия, стр.3, „при започване на действията на специалния надзор, квесторите са извършили конкретни действия: спиране на счетоводната система на банката – Софтуерен продукт С-soft; спиране на платформата за обмен на SWIFT; спиране на

операциите чрез електронно банкиране и спиране на услугата „интернет банкиране“. Изрично като действия на квесторите е посочено и следното :“Анулиране на всички издадени преводни нареждания със започната и недовършена обработка, като сумите на преводите и заплатените такси се върнат по сметките на клиентите. Тези действия на квесторите са посочени по т. 1.1. от доклада стр. 8 от него. Видно от т.1.2.1 във връзка с действията ,свързани с опазване на активите, квесторите сочат, че са предприети действия за възстановяване на работата на счетоводната система на банката и за автоматично извършване на операции по отхвърлени преводни нареждания, изготвени били допълнителни процедури, с цел автоматизиране на тази обработка., възстановяването на нормалната работа на системата било завършено на 11.07.2014г. Приключени били действията по осчетоводяване на отхвърлени преводни нареждания., възстановена била работата на платформата за излъчване на SWIFT съобщения.

Този доклад е изготвен от квесторите Е. К. и С. Л., които видно от доклада , са встъпили в длъжност на 25.06.2014г., но били уведомени за установеното от назначените на 20.06.2014г. квестори, че по перото „други активи н“ в ежедневната оборотна ведомост на банката е констатирано необичайно голям разчет на стойност около 205 милиона в левова равностойност, , поради което те разпоредили спиране на информационната система на банката от 20.04.2014г. до второ нареждане. Операцията била взета на базата на Протокол – разписка от 19.06.2014г., според която „Бромак“ ЕООД потвърждава получаването и задължението си към КТБ АД на суми в различни валути с обща левова равностойност 205 887 хиляди лева., според същия протокол разписка, дължимите суми следвало да бъдат възстановени до 30.06.2014г.

В този доклад се съдържа и раздел 2.1 „Дейност на банката по обслужване на клиенти“, в който е посочено , че през периода (на отчет по доклада) са постъпили много молби за издаване от банката на извлечения от салдата по сметките им, доста жалби за неизпълнени нареждания за плащания, удостоверения и референции и дадени отговори.

С Решение № 94 от 31.юли 2014г. на УС на БНБ, е приет доклада за текущото състояние на КТБ,и са издадени задължителни предписания ,на квесторите, на основание чл.107, ал.3 ЗКИ, свързани възлагане на оценка на активите на банката от одиторски фирми.

5.2.По делото са приети заповеди на квесторите на КТБ за следното:

-Заповед № 3-1196 от 20.06.2014г., час 19:52:50, издадена от квесторите Х. С. и С. Д. – В., с която е разпоредено „незабавно да се спре

изпълнението на всички операции, които се извършват чрез електронно банкиране и да бъде блокиран достъпа до предоставяната услуга „Интернет банкиране“ за всички потребители.

-Заповед № К-14/+1215/24.06.2014г. издадена от квесторите Х. С. и С. Д. – В. , на същата не е поставен час на издаване. Със заповедта е разпоредено да се ограничи възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система към SWIFT да се изпрати уведомление до всички кореспонденти, с текст, утвърден и разписан към заповедта.

-Заповед № К-21/З-1220/25.06.2014г. издадена от квесторите Х. С. и С. Д. – В., с която квесторите дават нареждания до управителите на финансовите центрове: по отношение на отхвърлени валутни преводи: да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, като сумите на преводите и събраните такси и комисионни по превода, се възстановят по клиентски сметки, да се анулират фактурите за съответните такси. Валутните преводи на опашка „валъор“, но с неизлъчени суифт съобщения, да бъдат анулирани с ръчни счетоводни операции и да бъдат преместени на опашка анулиране. Да бъде предоставен списък с тези преводи; Също е разпоредено, преводите през Б. 7 на опашка „Валъор“ да бъдат анулирани.

-Заповед № З-1222/26.06.2014г. с час 16:18:48ч., издадена от квесторите С. Л. и Е. К., е разпоредено да се ограничи възможността да се излъчват преводи от основната счетоводна система към SWIFT.

-представени са писма до банки- кореспонденти на КТБ, които са уведомени за поставянето на КТБ под особен надзор.

6.От КТБ АД (н) във връзка с изрични запитвания за предоставяне на информация по искане на ответника и на вещото лице, са представени писма по деолто и документи – досие на превода, с твърдения и данни както следва:

6.1. Съгласно банково удостоверение №7654/21.10.2014г., издадено от КТБ, ищцата бистра С. А. е две банкови сметки в КТБ: IBAN BG 55 KORP 9220 44 08993301 с наличност 1 458 007.34 евро и IBAN BG 73 KORP 9220 40 08993301 с наличност 159 466.18 лева.

6.2. В писмо №40 от 14.01.2021г. от КТБ са представени по делото платежно нареждане от ищцата за превод с уникален регистрационен номер 32/11/00108448 от 20.06.2014г. за сумата от 1 440 000,00 евро, декларация към него и банкови бордера № 833812, № 833813 и №833814 от 20.06.2014г. В писмото съдът се уведомява за постановените решения на БНБ - №73/20.06.2014г. и конкретно постановеното по т.3 от него за спиране на изпълнението на всички задължения на банката за срок от три

месеца; за Решение № 114/16.09.2014г за удължаване на срока на специалния надзор до 20.11.2014г.; за решение № 138/06.11.2-014г. за отнемането на лиценза за банкова дейност на КТБ. Според писмото на КТБ, издадено от Директор на „Оперативни дейност“ при КТБ, нареждането за превода в евро, чрез системата е регистрирано при КТБ АД на 20.06.2014г.- в 12:24 часа, като се предполага, че не е изпращана заявка за сетълмент, поради преустановяване на изпълнението на всички дейности, включени в лиценза за извършване на банкова дейност, който извод можело да се направи по причина, че в бордерото с № 833812/20.06.2014г. с референция 32/11/00108448, липсвала информация за генериран и/или формиран файл. Изрично е посочено в писмото, че „Изпълнението на нареждането не може да е осъществено без то да бъде прието от агента по сетълмента – БНБ“. В случая се касаело за невъзможност да бъде изпълнено платежното нареждане , поради поставянето на банката под специален надзор. Поради „правна невъзможност“ валутните преводни нареждания да бъдат излъчени, наредената от г-жа А. сума била възстановена по нейната сметка в КТБ, не била заверена посочената в платежното нареждане сметка в насрещна банка. Изказано е и предположения , че процесният превод не е излъчван през SWIFT, в счетоводната система на КТБ – Програмен продукт „СиСофт“ относно нареждане за валутен превод с TRN 32/11/00108448/20.06.2014г. в размер на 1 450 000,00 евро, на ФЦ София Юг, с наредител Б. С. А., не се съдържа информация в графа „Издадени валутни преводи“ за дата 20.06.2014г. – 30.06.2014г. Посочено е, че структурното звено, отговарящо за SWIFT комуникацията било закрито, банката била изключена от платформата за обмен на SWIFT и TARGET 2, сървърът бил недостъпен и с изтекли кодове и пароли за достъп.

6.2.С писмо №734/21.04.2021г. от КТБ представят по делото обсъдените по-горе заповеди на квесторите, по отношение информация – извлечение от използвания SWIFT интерфейс на банката, за конкретното платежно нареждане с Бордеро № 833812/20.06.2014г. – валутен превод с референция 32/11/00108448 и извлечение от използвания от КТБ SWIFT за системно съобщение, била извършена повторна проверка и по-конкретно в досието по чл.16 от Инструкцията за осъществяване на валутни операции в КТБ, която констатира, че не са налични извлечения. Посочено е какви документи са налични в досието: платежно нареждане за превод към чужбина и в чуждестранна валута в страната от 20.06.2014г., с което Б. А. нарежда от сметка в КТБ с IBAN BG 55 KORB 9220 44 08993301 сумата в размер на 1 450 000 евро по своя сметка в Първа инвестиционна банка АД. ; Декларация по чл.4, ал.7 и по чл.6, ал.5,

т.3 ЗМИП;Бордеро № 833912/20.06.2014г. с (валутен превод с референтен № 32/11/00108448) за валутен превод на сума 1 459 9000 евро и събрани разноси (SHA) в размер на 206 евро; Бордеро № 833913/20.06.2014г.(валутен превод с референтен № 32/11/00108448)с основание събрана такса „Издаден валутен превод“ и Бордеро № 833914/20.06.2014г.(валутен превод с референтен № 32/11/00108448)с основание Събрана такса SWIFT

6.3. С писмо от1301/06.07.2021г. от КТБ дават отговори на въпроси на вещото лице относно осчетоводяването на превода, като е приложена и разпечатка от счетоводната система на банково бордеро 833812/20.06.2014г. и параметрични справки за движението на сумата по превода по посочената сметка на ищцата и по разчетна сметка 4312 978 00001 11 7, за което е посочено, че е „вътрешно разчетна сметка“ на Финансов център София- юг - Издадени преводи във валута за страната. В посочените параметрични справки били видни часовете на осчетоводяването както на нареждането, така и на канселирането на валутния превод- на дата 23.06.2014г. Отново са повторени съображенията за поставянето на банката под специален надзор и невъзможност за изпълнение на платежното нареждане, преводните нареждания не са излъчени , а наредената сума била възстановена по сметката на наредителя в КТБ. Изрично е посочено, че преводът не е излъчван през SWIFT и същият е бил само нареден без да е генериран трансфер към SWIFT чрез TARGET 2- BNB, поради това сумата е останала по вътрешната сметка на банката с аналитичен номер 4312 978 00001 11 7, като след това на 23.06.2014г. с вальор 20.06.2014г. преводът е сторниран и възстановен по сметката на наредителя. В писмото са изложени и данни за спиране на счетоводната система на банката - Софтуерен продукт CSOFT – не били налични доказателства, сървърът, обслужващ счетоводната система да е спиран, при започване на дейността на квесторите имало смяна на статуса на системата от оперативен ден в приключвателни процедури и обратно, рестартиране и архивиране. По спирането на платформата SWIFT е посочено, че със заповедите е ограничена възможността да ес излъчват преводи по SWIFT, а поради „пълното изключване на банката“ точен ден и час на спиране не можело да се посочи. Поради значителния брой сторнировъчни операции имало забавяне в обработката им, което наложило статуса на счетоводната система да се промени от оперативен ден на приключвателни процедури, довело до изоставане в счетоводната дата спрямо календарната дата. Към това писмо е представено досието на валутния превод, разпечатано на хартиен носител.

7. По делото е представено писмо от централен мениджър „Операции“ на TARGET 2, - М. П. – от дата 29.01.2021г., с което в отговор на писмо на БНБ относно съдебни производства срещу БНБ за плащане на 1 450 000,00 евро срещу БНБ, се поддържа, че споменатото плащане идентифицирано с данните – изпращач ВИС КОРП, вид плащане клиентско плащане MT 103 и MT 103+, размер на плащането 1 450 000,00 евро, период – 20 -23 юни 2014г. Следва да се посочи, че данните ВИС КОРП представляват международен банков код на КТБ.

8. От страна на БНБ – конкретно – главен юрист и директор на Дирекция „Платежни системи и ЗМР“ е представено писмо до вещото лице О. Т. – в отговор на поставени от нея въпроси и са приложени разпечатки от екран на системата TARGET 2- BNB с търсене за плащане сума в размер на 1 450 000,00 евро. С банка наредител КТБ за периода 20-30.06.2014г. Според данните в писмото от БНБ, след поставянето на КТБ под специален надзор с решението на БНБ, в системата TARGET 2- BNB не е извършван сетълмент на изходящи плащания от КТБ. Посочено е, че при проверка в системата за наличие на плащане във всички статуси – обработено, отхвърлено или оттеглено в размер на 1 450 000,00 евро от КТБ, независимо от техния наредител, е установено, че нямало плащане, което да отговаря на тези критерии. Посочено е, че Централните банки на Германия, Франция и Италия изграждат и оперират TARGET 2-в полза на Евросистемата, позовават се на отправеното официално запитване за данни за превода и отговорът трите централни банки, че няма данни за постъпване на такова плащане в системата TARGET 2, т.е. няма данни за извършен сетълмент на клиентски превод в размер на 1 450 000 евро или за неговото отхвърляне. Също е посочено, че не е изпращана заявка към БНБ за обработката му. КТБ е участник в TARGET 2 от 01.02.2010г. до 06.11.2014г. и съгласно правилата на системата – чл.39, доставчикът на мрежови услуги SWIFT, прилагат се правилата на SWIFT като всеки участник в системата сключва отделно споразумение със SWIFT. Обръща се внимание, че преводът бил нареден на 20.06.2014г. в 12:24ч., а в извлечението по сметката на Б. А., представено от КТБ, за валъор на това плащане е посочена дата 23.06.-2014г., когато КТБ вече е била поставена под специален надзор. В писмото е посочено, че БНБ не разполага с друга информация, извън посочената в Доклада за текущото състояние на КТБ на квесторите по отношение на счетоводната система на КТБ и платформата за обмен на SWIFT на КТБ. Писмото е представено на л. 499 и 610 от делото – с писмо от дата 20.07.2021г. на БНБ.

Заклученията на вещите лица:

По делото е изслушано и прието Заключение на вещото лице О. Т., депозирано на дата 27.07.2021г. – л. 517 до 564 от делото; Допълнително заключение от същото вещо лице от дата 13.02.2023г. – л. 719- 765 от делото и Второ допълнително заключение от същото вещо лице от дата 30.05.2023г. – л. 779 – 788 от делото.

Поради оспорване от страна на ищцата чрез адв. Д., съдът допусна тройна съдебна експертиза от вещите лица К., Т. и и Т., които дават повторно отговори на въпроси, поставени на вещото лице О. Т..

Следва да се посочи, че данните по поставените въпроси са идентично установени във всички заключения на вещите, предвид на което следва да бъде обсъдено заключението на тройната експерти, тройната експертиза потвърждава констатациите в заключенията, дадени на вещото лице О. Т. самостоятелно, с изключение на изразеното становище за правното действие на Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г. на квесторите. Така вещото лице Т. е категорична относно извода, че процесното платежно нареждане на ищцата е генерирано в системата на КТБ - като получено, обработено и прието за изпълнение, било е готово да бъде експортирано към системата TARGET 2, вещото лице разграничава понятията "платежно нареждане" и "нареждане за превод" съответно от клиента към банката и от банката към системата (платежната система). Вещото лице е достигнало до извода, че не са довършени процедурите по обработка на платежното нареждане до степен реално изпълнение на превода, също посочи, че след генериране на SWIFT съобщение, а такова няма, от банката имат право да препратят превода към TARGET 2. В приложение към заключенията вещото лице Т. представя и документите за проверената информация – отговори на КТБ, заповедите на квесторите, документите, съставляващи досието на превода на хартиен носител, обсъдени о-горе.

Заключението на трите вещи лица не се оспори от страна на ищцата. **Съгласно заключението на тройната експертиза, дадена при общо съгласие на трите вещи лица К., Т. и и Т., по поставените въпроси са дадени следните отговори:**

1.Ищцата по делото Б. С. А. към 20.06.2014г. е имала сумата от 1 458 007,34 евро. Този извод е формиран въз основа на данните за салдото по банковата сметка на ищцата въз основа на банково извлечение за периода от 20.06.2014г. до 23.06.2014г. на л. 771, том 3 от делото.

2.Въз основа на *„платежно нареждане за превод към чужбина и в чуждестранна валута в страната“* за сумата от 1450 000 евро, които да бъдат IBAN BG55KORP 9220 4408 9833 01 с титуляр Б. С. А. към IBAN FINV 9150 2016 2114 25 с титуляр също Б. С. А., и посочено

основание за документа „transfer“ и дата на документа 20.06.2014г. 12:24 часа, е прието от вещите лица за установено следното:

- на 20.06.2014г. е нареден банковият превод за сумата от 1450 000 евро, които да бъдат преведени по друга банкова сметка с титуляр ищцата.

- датата на платежното нареждане е 20.06.2014г. на основание поставен печат на документа 20.06.2014 12:24 ч. горен десен ъгъл, както и положени печати „Корпоративна търговска банка АД Финансов център – София юг ПОДПИСИТЕ ПРОВЕРЕНИ“ дата 20.06.2014г. и положен подпис.

- според вещите лица нареждането е прието от КТБ, което е удостоверено с печата на документа 20.06.2014 12:24 – печата в горен десен ъгъл, както и печат долу на документа „Корпоративна търговска банка АД Финансов център – София юг ПОДПИСИТЕ ПРОВЕРЕНИ“ дата 20.06.2014г. и положен подпис

3.С отговора на трети въпрос, вещите лица по тройната експертиза препращат към подробното описание на л. 757 от том 3 от делото за подробното описание на счетоводните операции за отмяната на превода и таксите за него от КТБ, въз основа на банково извлечение на л. 771 от делото, депозирано от вещото лице на л. 13.02.2013г. отмяната на банковия превод. Вещите лица К. и Т. се разминават по правен въпрос – действието на Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г., като според вещото лице К., предвид датата на издаването ѝ, е невъзможно със същата да са разпоредени действия, считано от 20.06.2014г., обратното според Т.. Заповедта е приложена на л. 776 от делото.

Преценка на съда по този въпрос: Видно от заповедта, със същата се нарежда по отношение на отхвърлените валутни преводи: 1. Да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, като сумите на преводите и събраните такси и комисионно по превода се възстановят по клиентски сметки. 2. Валутните преводи на опашка „Валбор“ но с неизлъчени суифт съобщения да бъдат анулирани ръчни счетоводни операции и да бъдат преместени в опашка Анулиране/ канселиране.“ Съдът споделя приетото в заключението на вещото лице Т. по този въпрос доколкото е установено, че след 20.06.2014г. платежни нареждания за преводи на клиенти на КТБ не са приемани. *Следователно, се касае за всички платежни нареждания, които и към 20.06.2014г., датата на приемане на платежното нареждане на ищцата, са със започната, но недовършена обработка през валутния модул и за които не са излъчени SWIFT съобщения.*

4. След проверката на системата за брутен сетълмент TARGET 2 – BNB, от трите вещи лица е отговорено в констативно съобразителната част по т. 4, вещите лица са обсъдили принципите на действие на системата, видовете *SWIFT съобщения*. в дейността на банките и разделянето им на 10 категории. Даден е пример с съобщенията MT 103 – съобщение за кредитен превод.

5. Вещите лица са отговорили конкретно през какви етапи е преминало процесното платежно нареждане и въз основа на него било ли е изпратено нареждане за превод до платежна система TARGET 2 – BNB. като е повторено приетото от вещото лице Т. в в обобщение следното: След депозиране на платежното нареждане в банковия клон са извършени действия от КТБ АД, както следва :

5.1. Платежното се проверява за установяване на идентификацията на получателя на платежната услуга и дали съдържа задължителните реквизити, което се прави от служител на банката на гишето и пред клиента

5.2. По отношение на вальора - всички платежни операции следва да се регистрират по хронологичен ред от доставчика на платежни услуги по начин, който позволява сигурно съхранение и точно възпроизвеждане на информацията и изключва всяка възможност за нейното последващо изменение. В конкретния случай вальорът на изследваното платежно нареждане е определен 23,06,2014г.(понеделник), тъй като преводът е нареден на 20,06,2014г.(петък) в 12:24:47ч., като в платежното нареждане не е посочена дата на изпълнение.

5.3. Проверява се разполагаемостта на парични средства на нардителя, като платежното нареждане може да се изпълни само до размера на разполагаемата сума, като наличност по банковата сметка, което в конкретния случай е направено и разполагаемата наличност е салдото по сметката, което е в размер на 1 458 007,34 евро към 20,06,2014г., а платежното нареждане е за 1 450 000 евро.

5.4. Валутата на платежната операция е валутата, в която клиентът е наредил сумата, която в конкретния случай е определена от Б. А. в евро.

5.5. Към платежното нареждане е представена и Декларация по чл.4, ал.7 и по чл.6, ал.5, т.3 от Закона за мерките срещу изпирането на пари.

5.6. Вещите лица посочват, че платежното нареждане следва да се провери от втори служител на банката и след успешната проверка, данните се въвеждали в модул „Валутни разплащания“ на счетоводния софтуер С Soft съгласно чл.22 от Инструкцията за разплащанията на КТБ.

5.7. Доставчикът на платежни услуги – в случая КТБ чрез банков служител, поставя регистрационен номер на платежната операция след

регистрация на платежното нареждане в посочената система на банката, което представлявало според вещите лица „референтен номер на транзакцията в съобщението за пренос на информация“ в случая е поставен номер 32811/00108448.

5.8.Вещите лица посочват, че платежното нареждане е осчетоводено и таксите към него – 200 евро такса за превода и 6 евро такса SWIFT описано по-горе и в т. 3 от заключението. Вещите лица обаче са достигнали до извода, че **„Взетите счетоводни операции в софтуера на банката показват отнасяне на суми към Вътрешни разчетни сметки в съответния клон на банката.“**

5.9.В тройната експертиза е повторена и потвърдена констатацията на вещото лице Т. – първоначалната експертиза, л. 526, според която след първоначалното осчетоводяване на платежното нареждане не е последвало нареждане за превод., което представлява нареждане от КТБ АД (н)към Система за окончателност на сетълмента и което нареждане се въвежда в TARGET 2 BNB при валутни преводи в евро. Вещите лица посочват, че не е изпратено нареждане за превод към платежната система TARGET 2 BNB.

5.10.По 6 задача вещите лица са дали отговор на въпроса за процесния период има ли данни за плащане в TARGET 2 BNB, което да отговаря на данните на процесното нареждане- Бордеро № 833812 от 20.06.2014 г. /валутен превод с реф. № 32/11/00108448/с реквизити: (а) бизнес идентификационен код (BIC) на банката на наредителя – KORPBGSE (б) сума на плащането: 1 450 000 евро; (в) вид на платежното съобщение. От описаното при отговора по т. 5 , не е изпратено нареждане за превод към платежната система TARGET 2 BNB, няма данни за изпълнение на последващи етапи за генериране на Нареждане за превод, няма данни да е генерирана статистическа форма, няма данни да е изпращано Нареждане за превод до платежната система TARGET 2, няма данни да са преминали външните за КТБ АД етапи по последваща обработка на превода, няма данни за отхвърляне на превода,което съответства и на първоначалната експертиза. Вещите лица са се позовали на представените по делото екранни разпечатки от системата TARGET 2 на БНБ при извършените проверки, Приложение 2 към първоначалното заключение и предоставени на вещото лице от БНБ.

Тъй като няма данни за въведено нареждане за превод, **отговорът на въпрос 7** е аналогичен, няма данни в TARGET 2 за отхвърляне на нареждане за превод с данни, съответни на платежното нареждане, на ищцата.

На поставените въпроси от ответника и след проследяване на всички записи и изпратени съобщения в досието на превода, обективиран от бордеро № 833812/20.06.2014 г. с уникален рег. номер 33/11/00108448/20.06.2014 г., иницирано от Б. С. А. с ЕГН [ЕГН] в клон на КТБ с банка на получателя Първа инвестиционна банка АД, съгласно представеното по делото платежно нареждане, трите вещи лица са дали следните отговори:

На въпроса: *„Какви съобщения в платформата SWIFT са генерирани до банката на получателя по превода, в това число да установи КТБ формирала ли е SWIFT съобщение MT 103 за превод в евро въз основа на процесното платежно нареждане, както и каква е референцията на SWIFT съобщението, присвоена от КТБ АД, каква е сумата и какъв е вальорът?“* вещите лица са отговорили, че такова съобщение не формирано нито за превод в лева нито за превод във валута, а тъй като такива съобщения не са формирани, не може да се отговори и на въпроса за точното време на изпращане на такива съобщения. .

На въпроса: *„Платежното нареждане отразено ли е като прието, осчетоводено,, обработено и изпратено за изпълнение към банката на получателя и чрез кой платежен модул, в случай, че няма данни за изпращането му чрез SWIFT към RINGS? Отговорът на въпроса да бъде даден и след проверка на списъка с преводи от Управление „Глобални операции” - неразделна част от Заповед № К-21/3- 1220/25.06.2014 г. на квесторите на Х. С. и С. Д., конкретно в кой списък - по т. 1 или т. 2 от Заповедта е отнесен процесният валутен превод?“*, за да отговори, тройната експертиза се е позовала на направената проверка на място в КТБ АД от в.л. О. Т., съгласно издаденото съдебно удостоверение от 15.12.2022г., описана на л.12 от допълнителното заключение на л.760 от том 3 на делото и предоставените на вещото лице разпечатки от системата, които са приложени към депозираното заключение, следва, че в генерираната форма на платежно нареждане, в раздел Информация за превода е вписано: **„От опашка: Анулиране“**, което означава, че същия е чакал на опашка преди изпращане чрез SWIFT съобщение MT 103 или MT 202 в системата TARGET 2, оперирана от БНБ, но в следствие SWIFT съобщение не е изпратено и превода е бил Анулиран. Установява се, че не е налично SWIFT съобщение за процесното Платежно нареждане. От падащо меню е видно, че генерираната форма за SWIFT съобщение е празна/не попълнена/. Проверка в списък към Заповед № К-21/3- 1220/25.06.2014 г. не може да бъде направена, тъй като такъв списък не е представен при проверката на място от вещото лице Т., нито по делото.

Съществено от фактическа и правна страна е обстоятелството, **че според исковата молба ищцата е депозирала „платежно нареждане“ в КТБ** като вид документ и претендира вреди от неизпълнението на наредената транзакция от банката. В писмените защиты, противно на фактическите основания на иска и действителното фактическо положение, адв. Д. поддържа, че ищцата по делото е депозирала в КТБ не документ със заглавие „платежно нареждане“, а документ със заглавие **„нареждане за превод“**. Освен, че законодателството изключва възможността физическо лице да подаде „нареждане за превод“, по делото се съдържа единствено депозираното от ищцата с исковата молба "платежно нареждане" с конкретен референтен номер. Съдът изрично е указал на ищцата разликата между "нареждане за превод" и "платежно нареждане" в определение по делото от дата 09.08.2023г. Съдът също така е указал задължителната съдебна практика относно преценката на процесния документ, депозиран от ищцата, като е посочил следното:

"..адв. Д. твърди, че ищцата е депозирала "нареждане за превод", а не "платежно нареждане" на 20.06.2014 г. до КТБ. Въпросът, какъв характер има процесното нареждане за трансфер на парични средства, депозирано от ищцата на 20.06.2014г., е поставен като предмет на правен спор от адвоката чрез формулирането на въпросите към вещите лица. По този въпрос е налице задължителна съдебна практика, съгласно даденото тълкуване от Съда на ЕС с Решение от 17 януари 2019г., постановено по преюдициално дело C-637/17, дадено във връзка с тълкуването на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО. С диспозитива на решението съдът е приел, че платежните нареждания на обикновени титуляри на платежна сметка не попадат в обхвата на понятието "нареждане за превод" по смисъла на текста на директивата. Според посочената разпоредба от директивата, : "Нарежданията за превод и нетирането произвеждат правно действие дори в случай на процедура по несъстоятелност, спрямо участник и са задължителни за трети страни, при условие, че нарежданията за превод са влезли в система преди момента на откриване на процедура по несъстоятелност, съгласно дефиницията на член 6, параграф 1". **Нещо повече, документът, депозиран от ищцата на 20.06.2014г., изрично е озаглавен "платежно нареждане", видно от многократно представеното копие на същия, в това число на л.766 от делото като част от досието на превода. "**

Към изложените мотиви до тук следва да се добави, че документите в банковата система съставляват предварително одобрени формуляри, в случая от ищцата е депозирано **"ПЛАТЕЖНО НАРЕЖДАНЕ за превод към чужбина и в чуждестранна валута в страната PAYMENT ORDER"**.

Също що се касае до претенцията на адв. Д., че платежното нареждане е следвало да бъде изпълнено още на дата 20.06.2014г., то същото не отговаря на фактите и на правната регламентация за срока на "вальора". Така видно от самото платежно нареждане, ищцата не е попълнила нищо в графата "преводът да бъде експресен". В казуса по делото, доколкото не

става въпрос за плащане в лева, е приложим срокът по чл.64, ал.2 от Закона за платежните услуги (отм.), озаглавен Раздел IV "Срок за изпълнение и вальор". Съгласно последната разпоредба: *"Доставчикът на платежни услуги на платеца е длъжен да осигури заверяването на платежната сметка на доставчика на платежни услуги на получателя със сумата на платежната операция най-късно до края на следващия работен ден след момента на получаване на платежното нареждане. Този срок може да се удължава с още един работен ден при инициране на платежни операции на хартиен носител."* В случая става въпрос за *платежна операция на хартиен носител*, т.е. срокът за изпълнение е дори до два работни дни след датата на платежното нареждане, т.е., доколкото 20.06.2014г. е петък, то следващите два работни дни са 23 и 24 юни 2014г. Претенцията на адв. Д., че Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ, обявено по партидата на КТБ АД в Търговския регистър на дата 23.06.2014г. в 17:39:28ч. е вписано след задължението да бъде изпълнено платежното нареждане, е в несъответствие с данните в самото платежно нареждане и срока за изпълнението му.

Същ що се касае до договора за цесия, то съгласно актуалната съдебна практика на ВКС вр. договор за цесия като процесния и конкретно между вложител в КТБ като цедент и „Русенска корабостроителница Запад“ АД (н) като цесионер – Решение № 100/10.07.2024г., постановено по т.д. 1022/2023г. на ВКС, Търговска колегия, в производство по чл.290 ГПК: *„С уведомяването на длъжника за извършената цесия, интересът му е изцяло защитен- от този момент нататък той знае, че следва да престира на новия кредитор, като му противопостави всички свои възражения, които произтичат от договора с цедента и които имат отношение към конкретно прехвърленото вземане. Всички уговорки между цедента и цесионера са въпроси, свързани с правоотношението между тях, включително основанието за сключване на договора, предмета му, съгласието за пораждане на правните му последици и плащането на цената, ако такава е уговорена. Цедираният длъжник не може да противопостави на цесионера възраженията, основаващи се на отношенията между цедента и цесионера – например възражения за недействителност на договора, разваляне и т.н. на договора за цесия, тъй като този договор е за него *res inter alios acta* (нещо, сключено между други страни).“*

Също видно от Решение №26 от **07.06.2019г.** по търговско дело № 703/2018 година на ВКС:

„ Именно ефекта на така установената сила на пресъдено нещо формира и извода относно действието на цесията за страните по този договор и за отношенията им с длъжника, който продължава да дължи, с оглед това, че погасителния ефект на прихващането се счита за ненастъпил спрямо кредиторите на несъстоятелния длъжник. Т.е. вземането следва да има носител, след като не е безусловно удовлетворено.

В случая, А. е бил кредитор на несъстоятелността, не само с оглед цедираното вземане, но и със съществуващо и прието вземане. Предвид изложеното спрямо него като кредитор на несъстоятелността погасителният ефект на прихващането не е настъпил, независимо, че прихващането е погасителен способ еквивалентен на изпълнението. Т.е. цедираното вземане е върнато в патримониума на цесионера поради последиците от обявяване на недействителността на прихващането. В този смисъл с разваляне на договора за цесия, поради неизпълнението на цесионера, това вземане следва да се върне отново на цедента като съответно подлежи на удовлетворяване в производството по несъстоятелност на банката длъжник по него. Предвид изложеното вече, А. е вложител, изведено от сключения рамков договор за платежни услуги „Плюс” по банкова сметка и...(...)..... Следователно, предявеният иск е основателен тъй като **заявеното вземане пред изпълняващите длъжността синдик на КТБ АД / н/, принадлежно след разваляне договора за цесия към патримониума на влогодателя, подлежи на удовлетворяване като безусловно в производството по несъстоятелност н/ по чл.94,ал.1, т.4 ЗБН /ред. преди изменението с ДВ бр. 62/15г./, като вземане на вложител непокрито от системата за гарантиране на влогове, като върху същото се дължи и законната лихва върху главницата от датата на откриване производство по несъстоятелност до окончателното изплащане, с поредност на удовлетворяване в производството по несъстоятелност на Корпоративна търговска банка АД / н/по чл.94,ал.1,т.9 ЗБН / в ред преди изм. с ДВ бр.62/15г./.**“

В съответствие с даденото разрешение от ВКС е и приетото след постановяване на съдебното решение нова втора алинея на чл.64 от ЗБН, в сила от 22.10.2019 г., според която „Вземанията на лицата, които са извършили прихващания, обявени за недействителни по реда на чл. 59 с влезли в сила съдебни решения, се вписват служебно от синдика в списъка по ал. 1. За тези вземания се прилага чл. 100.“ .(бел е моя – тоест без право на изравняване с вече платеното). Ищцата е предявила исковата си претенция на 19.06.2019г., дори и да не е отчетена цитираната съдебна практика, то след завеждането на делото и след развалянето на договора за цесия, в случай, вземането на ищцата следва да бъде включено служебно в списъка на приетите вземания от синдика, а в случай, че това не е направено, същата следва да защити правата си чрез обжалване пред съда по несъстоятелността. Следователно, във всички случаи вземанията на ищцата от КТБ като вложител в пълен размер, сред които и сумата по процесното неизпълнено платежно нареждане, съставляват част от

нейния патримониум, сумата над гарантирания размер на депозитите съставлява вземане от масата по несъстоятелност, което същата има възможност да удовлетвори в рамките на производството по несъстоятелност на КТБ и от масата на несъстоятелността. В казуса по делото, доколкото се претендира част от тази сума – в размер на 1458 000 евро, то същата се претендира на двойно основание.

Основанието на иска за вреди по делото и от което се претендират вредите, е неизпълнението на депозираното от ищцата платежно нареждане на дата 20.06.2014г., с което ищцата е наредила прехвърляне на парични средства в размер на 1450 000,00 евро от сметката си в КТБ АД (н) по своя сметка в друга българска банка. Действително, в случай, че транзакцията беше изпълнена, ищцата ще разполага със сумата, но по делото е безспорно, че ищцата не е получила сумата по сметката си в другата банка. Основателността на исковата претенция, съответно правният спор по делото е концентриран върху това, има ли причини за неизпълнение на процесното платежно нареждане, свързани с действия, бездействия или актове на БНБ, представляващи незаконосъобразна административна дейност по смисъла на чл.1, ал.1 ЗОДОВ, и **конкретно заявеното от ищцата, че това е решението на БНБ за поставянето на КТБ под особен надзор.**

При така установеното, съдът формира следните правни изводи:

Съгласно задължителната съдебна практика в казус като процесния - Решение на дата 25.03.2021г., по преюдициално дело С-501/18г. на Съда на ЕС, настоящият състав на съда следва да съобрази даденото тълкуване с отговора на четвърти въпрос от диспозитива на решението, а именно:

"4. Член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че мярката за временно преустановяване на плащанията, прилагана от национална централна банка спрямо кредитна институция като оздравителна мярка, имаща за цел да запази или възстанови финансовото състояние на тази кредитна институция, съставлява неоправдана и непропорционална намеса в упражняването на правото на собственост на вложителите в посочената кредитна институция, ако не защита основното съдържание на това право и ако предвид непосредствения риск от финансови загуби, на които вложителите биха били изложени в случай на обявяването на кредитната институция в несъстоятелност, други

по-малко обременителни мерки биха позволили постигането на същите резултати, което запитващата юрисдикция следва да провери."

Видно от т.105 и т.106 от мотивите на решението на Съда на ЕС, мерки за временно преустановяване на плащанията са такива по чл.2, седмо тире от Директива 2001/24 и за същите се прилага правото на Съюза по смисъла на чл.51, параграф 1 от Хартата за основните права на ЕС, те трябва да са съобразени с основните права и в частност с правото на собственост, гарантирано по чл.17, пар.1 от Хартата.

По т.109 от мотивите на решението, съдът е указал на националния съд, че следва да провери, дали други по-малко обременителни мерки, като частично преустановяване на плащанията или частично ограничаване на дейността на КТБ, биха постигнали същите резултати. Видно от съдържанието на чл.119, ал.3, т.1 – отм. ЗКИ, българският закон ограничава тези мерки до приетите от банката за изпълнение платежни нареждания. В тази редакция на разпоредбата законодателят има предвид само платежно нареждане, тоест което клиентът на банката отправя до нея.

На първо място, към процесното платежно нареждане е **неотносима** посочената от страна на ищцата разпоредба на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 година относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа. Видно от чл.3, параграфи 1 и 3 от Директива 98/26/ЕО: „1. *Нарежданията за превод и нетирането имат правно действие и задължителна сила за трети лица, дори и при процедура по несъстоятелност спрямо участник, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на откриване на процедура по несъстоятелност съгласно определението на член 6, параграф 1. [...]*“ Тази разпоредба има предвид въвеждането в платежна система на „нареждане за превод“, а не приемането от кредитна институция на „платежното нареждане“, подадено от титуляр на банкова сметка и въвеждането му в нейната счетоводна система. Както изрично подчерта вещото лице Т., както се претендира от ответника, както следва от разпоредбите на директивата и националното право, следва да се разграничават понятията „платежно нареждане“ и „нареждане за превод“, като само второто понятие попада в приложното поле на директивата. Посоченото следва и от съдебната практика на Съда на ЕС по тълкуването на тази разпоредба, дадена с Решение от 19 януари, 2019г. по преюдициално дело C-639/17, SIA „KPMG Baltics“, и конкретно постановеното с диспозитива на съдебното решение: „Платежно нареждане като разглежданото в главното производство, издадено от

титуляр на обикновена разплащателна сметка до кредитна институция относно прехвърляне на средства към друга кредитна институция, не попада в обхвата на понятието „нареждане за превод“ по смисъла на Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 1998 година относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, изменена с Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г., и следователно в нейното приложно поле.“

Въз основа на така обсъденото за установеното от вещите лица по делото, съдът приема за установено, че в КТБ не е генерирано SWIFT съобщение, не е изпратено "нареждане за превод" от КТБ към платежната система TARGET 2, съответно искане/заявка за сетълмент за процесното платежно нареждане и не е постъпвало в платежния модул, нито в платежния модул RINGS, с агент БНБ. От фактите по делото следва, че за процесното платежно нареждане от страна на КТБ не е издадено „нареждане за превод“, което да попадне въобще в приложното поле на Директива 98/26/ЕО, и по-специално за се прилага правилото за неотменимост на сетълмента по чл.3, параграф 1 от нея.

Нито БНБ, нито квесторите са имали задължение да довършат транзакцията на процесното платежно нареждане както на основание разпоредбите на националното право, така и на основание разпоредбите на Директива 98/26/ЕО, предвид следното:

1) В казуса по делото не сме изправени пред сделка, сключена преди поставянето на КТБ под специален надзор. Видно е от обсъдените доказателства, че управителният съвет на К Съдът приема, че изявлението на управителните органи на КТБ до УС на БНБ, че в 11:45ч. на 20.06.2014г. от страна на банката са спрени всички банкови операции поради недостиг на ликвидност, съответстват на действително взето решение в този смисъл. Решението е обективизирано от законни представители на кредитната институция и до орган с правомощие да провери изявлението и да вземе съответните принудителни мерки във връзка с въпросното решение и срещу кредитната институция – УС на БНБ.

2) Данните, че последното нареждане за превод, подадено от КТБ и отразено в системата TARGET 2 е от 11:33 часа на 20.06.2014г., напълно съответстват на изявленията на управителните органи на КТБ пред БНБ, че в 11:45ч. на същата дата от страна на банката са спрени всички банкови операции, поради недостиг на ликвидност. Платежното нареждане на ищцата е прието след този час – в 12:24ч. от филиал на банката в София, тоест след публично заявената невъзможност за

изпълнение от самата банка на договорните ѝ задължения с нейните клиенти по предоставянето на платежни услуги.

3) Решението на управителните органи на КТБ за спиране на всички банкови операции след 11:45ч. на 20.06.2014г. не е променено. След този час и до поставянето на банката под особен надзор с решението на БНБ от същата дата, няма данни КТБ по решение на управителните си органи да е взела друго решение.

4) Действията на служителите от филиала в София по приемането на процесното платежно нареждане, доколкото представляват банкова операция, са в противоречие с изявлението на УС на КТБ. Не може да се приеме, че служител на банков филиал би могъл да задължи банката в противоречие с решение на управителните органи на кредитната институция, както и да възникне задължение противно на решението на управителните органи. От данните по-горе следва, че 39 минути преди приемането на платежното нареждане на ищцата, самата банка е преустановила изпълнението на платежни услуги по платежни нареждания като процесното.

5) Ищцата не е могла да има каквото и да е оправдано очакване нейното платежно нареждане да бъде изпълнено след поставянето на КТБ под особен надзор в противоречие с решението на управителните органи на банката за спиране на всички банкови операции, тоест и платежни услуги. Посоченото решение означава и едностранно изявление за спиране на изпълнението на договореностите от страна на кредитната институция към нейните клиенти – за всички банкови операции и договореностите с ищцата по отношение на платежните услуги.

6) Предвид оповестеното в 11:45 ч. на 20.06.2014г. пред БНБ решение за спиране на изпълнението всички банкови операции, то следва да се приеме, че изпълнението на процесното платежното нареждане на ищцата, прието в 12:24 ч. на същата дата, е „спряно“ въз основа на решението на органите на самата банка. Изпращане на „нареждане за превод“ не е осъществено по решението на самата кредитна институция до поставянето на банката под особен надзор. Предвид моментът на приемане на процесното платежно нареждане – след решение за спиране всички на банкови операции, то същото не е и прието за „сетълмент“ от самата кредитна институция.

7) Безспорно се установи по делото, че с решение № 73/20.06.2014г. на Управителния съвет /УС/ на БНБ, на основание чл. 115, ал.1, т.2 и 3, чл.116, ал.1, ал.2, т.2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал.2, т.24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ, отм./, КТБ е била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца.

Със същото решение са назначени квестори. От фактите по делото следва, решението за поставянето на КТБ под особен надзор е взето след приемане на процесното платежно нареждане.

8) Със заповед № К 21/3-1220/25.06.2014г. назначените квестори нареждат да се анулират всички издадени валутни преводни нареждания на клиенти със започната и неуспешно довършена обработка през валутния модул, като сумите на преводите и събраните такси и комисионни по превода се възстановяват по клиентска сметка; да се анулират фактурите за съответните такси. Валутните преводи на опашка „Вальор“, но с неизлъчен суифт съобщения да бъдат анулирани с ръчни счетоводни операции и да бъдат преместени в опашка Анулиране/Канселиране, да се анулират фактурите за съответните такси. Видно е, че заповедта не касае „нареждания за превод“, издадени от КТБ като участник в платежната система до TARGET 2-BNB и постъпили в тази система.

9) Следователно, по отношение на процесното платежно нареждане не са разпоредени действия в нарушение на чл.3, §1 от Директивата и на чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB, тъй като довършването на обработката на приети платежни нареждания от квесторите би изисквало отправяне на „нареждания за превод“ до платежния модул след момента на произнасяне на решението на БНБ за поставянето на банката под особен надзор. Такива „нареждания за превод“ нямат правно действие и не попадат в приложното поле на чл. 3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО за неотменимост на сетълмента. Видно от цитирана разпоредба на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, че обхваща само нареждания за превод, които са постъпили в платежната система преди момента на откриване на процедурата по несъстоятелност съгласно дефиницията на чл. 6, параграф 1, т.е. моментът, когато съответният съдебен или административен „произнесе своето решение“. В случая се касае за произнесено решение от УС на БНБ на 20.06.2014г., едва след което назначените с него квестори започват да изпълняват своите правомощия и конкретно след като процесното платежно нареждане на ищцата е прието във филиала на КТБ в София.

10) След като на основание чл.3, параграф 1 от Директивата правното действие следва да бъде признато само по отношение на постъпило „нареждане за превод“ в TARGET 2 преди решението за поставянето на КТБ под специален надзор, то разпоредбата изключва правното действие на „нареждания за превод“ след този момент, тоест и ако „нареждане за превод“ бъде отправено от самите квестори по платежни нареждания на клиенти на банката, доколкото такова действие е

свързано с банкова дейност и платежни услуги и не може да има правно действие според разпоредбата на директивата.

Изложеното обуславя извод за неоснователност на твърденията на ищцата, че платежното ѝ нареждане попада в приложното поле на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, както и, че е следвало да бъде довършена обработката му и осъществена транзакцията и след като КТБ е поставена под особен надзор.

С разпоредбата на чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB се определя моментът на въвеждане на нареждането за превод в TARGET 2-BNB - на дебитиране на сметката на съответния участник в платежния модул. Посоченото е прието в съответствие с чл.3, параграф 3 от Директивата и гарантира прилагането на предвиденото по параграф 1 от същата разпоредба за правното действие на нарежданията за превод и окончателност на сетълмента. В казуса по делото посоченото по чл. 22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2-BNB е неотнормимо, доколкото няма „нареждане за превод“ за процесното платежно нареждане.

Процесното платежно нареждане **не попада** в приложното поле на *чл.119, ал.3 от Закона за кредитните институции (ред. ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Според тази разпоредба в случаите по чл. 116, ал. 2, т. 2 е разрешено: 1. изпълнението на задължения, възникнали от платежни нареждания, приети за сетълмент от банката преди поставянето ѝ под специален надзор;*“ акто се посочи по-горе, от даденото тълкуване от Съда на ЕС на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО, платежно нареждане като процесното не попада в приложното поле на тази разпоредба. Да се приеме, че на основание чл.119, ал.3, т.1 от ЗКИ (отм.) е следвало след поставяне на КТБ под особен надзор да бъде довършена обработката на процесното платежно нареждане, в това число чрез отправяне на „нареждане за превод“ от лице, различно от кредитна институция, би противоречало не само на посочената разпоредба на директивата относно правното действие на „нарежданията за превод, но би означавало лица, различни от кредитна институция да извършват платежни услуги и банкова дейност, което би противоречало на всички принципи установени по правото на ЕС за такава дейност (Регламент (ЕС) №575/2013) и в Закона за кредитните институции, както и за надзора върху такава дейност. Видно от чл.107, ал.3 ЗКИ, БНБ може да издава задължителни предписания на квесторите във връзка с дейността им, т.е. БНБ в този случай не осъществява надзорни правомощия по отношение на кредитната институция като такава, което е още един аргумент за недопустимост квесторите да извършват действия, свързани с банкова

дейност.

Дейността на БНБ в качеството ѝ на централна банка от Евросистемата и на оператор на системния компонент TARGET 2 BNB, който е част от Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време (TARGET 2), е подробно регламентирана в Насоки на Европейската централна банка от 5 декември 2012 година, както и в Правила за работа на системния компонент TARGET 2 – BNB, утвърдени със заповед № РД 22-2828/19.12.2012г. на Д. К. - подуправител на БНБ, приети по силата на делегацията на чл. 8 от Насоките. По арг. от чл.107, ал.3 ЗКИ, след като БНБ може да издава само задължителни предписания по отношение на квесторите, то издадените заповеди от квесторите, на които ищцата се позовава, доколкото не почиват на изрични предписания на БНБ, отменени като незаконосъобразни по съответния ред, нямат връзка нито с действия нито с бездействия на БНБ.

Няма неяснота в законодателството във връзка с налагането на мерки за особен надзор и последиците за платежно нареждане като процесното. В българското законодателство към 20.06.2014г. са действали ясни и точни разпоредби, в съответствие с приетите директиви и регламенти по правото на ЕС. Така 78д, ал. 1 от Закона за платежните услуги и платежните системи (ЗПУПС) (отм. Ред. ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) предвижда нарежданията за превод и нетирането да пораждат правно действие и имат задължителна сила за трети лица, дори и в случай на оздравителни мерки или прекратителни процедури спрямо участник в система с окончателност на сетълмента, при условие че нарежданията за превод са въведени в системата преди момента на налагане на оздравителни мерки или откриване на прекратителна процедура по чл. 78г, ал. 2 от същия закон. Това правило се прилага и при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу участник в система с окончателност на сетълмента или в оперативно съвместима система или при оздравителни мерки или прекратителна процедура срещу системния оператор на оперативно съвместима система, който не е участник. Съгласно чл. 78е, ал.1(ред. ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30.06.2011 г.) участник в система с окончателност на сетълмента или трето лице не може да отмени нареждане за превод след определения в правилата на системата момент.

В казуса по делото „нареждане за превод“ не е издадено от самата КТБ за процесното платежно нареждане - не е изпращано до платежна система с окончателност на сетълмента и не е постановена отмяна или отказ да бъде изпълнено „нареждане за превод“ във връзка с процесното платежно

нареждане. Следователно, при поставянето на КТБ под особен надзор, е действало изрично национално законодателство - посочените разпоредби ЗПУПС отм., уреждащо в съответствие с Директива 98/26 всички въпроси, свързани със сетълмента на нареждания за превод, издадени във връзка с подадено платежно нареждане от титуляр на обикновена разплащателна сметка в кредитна институция. Няма неяснота или непълнота в законодателството, доколкото съществува разграничение между „платежно нареждане“ и „нареждане за превод“ и изрично е определено правило за окончателност на сетълмента при прилагането на оздравителни мерки срещу кредитна институция, съвпадащо с предвиденото по чл.3, параграф 1 от Директивата.

В казуса по делото е неприложимо приетото в Решение № 11881/20.12.2022г. на Върховен административен съд, според което Заповед № К-21/3-1220/25.06.2014г., издадена от назначените от БНБ квестори е незаконосъобразна, **доколкото не съставляват нарушение на чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО действия, които не се отнасят до „нареждане за превод“**, такива не са и действията по отношение на платежни нареждания с недовършена обработка през валутния модул на системата на КТБ, като процесното, тъй като не е издадено „нареждане за превод“. По идентични съображения, не е нарушен и чл.22 от Правилата за работа на системния компонент TARGET 2 BNB. Данните за взетите счетоводни операции с платежното нареждане на ищцата, установени от съдебно-счетоводните експертизи еднозначно и "сторнирано бордеро" с вальор 20.06.2014г., също не водят до различен извод, а употребеното "сторниране" не предполага изпълнение на платежното нареждане в случая, тъй като няма издадено „нареждане за превод“, което да попада в чл.3, параграф 1 от Директива 98/26/ЕО. Изразът „сторниране“, както установиха вещите лица по делото, употребен по отношение на процесното платежно нареждане, не е свързан с „нареждане за превод“ издадено за същото платежно нареждане, и постъпило в системата TARGET 2 BNB, тъй като такава „нареждане за превод“ не е издадено. Както изрично се посочва в последното по време писмо от юрисконсулта на КТБ, обсъдено по-горе, *не може да бъде сторнирано „нареждане за превод“ което не е издадено.*

При условията по рамковия договор с платеца – ищцата в случая, доставчикът на платежни услуги не може да откаже да изпълни разрешено платежно нареждане, също неизпълнението на договора е от страна на КТБ – чрез решението за спиране на банковата дейност преди приемането на процесното платежно нареждане. Както се посочи, друг правен субект, различен от кредитната институция, не може да издаде

„нареждане за превод“ след решението на УС на БНБ за поставяне на КТБ под особен надзор, тъй като ще противоречи на чл.3, пар.1 от Директивата.

По основанията на иска, че с поставянето на КТБ под специален надзор, БНБ изрично постановява преустановяване на задълженията на КТБ за изпълнение на приети и обработени платежни нареждания, то тези съображения са относими към законосъобразността на наложените с решението на УС на БНБ мерки за особен надзор, но нито ищцата е легитимирано лице да го обжалва, нито настоящият съд е компетентен да разгледа и прецени дали решението е незаконосъобразно, доколкото решенията на УС на БНБ се обжалват пред Върховния административен съд. Освен това, за вреди от конкретен административен акт на БНБ е приложимо предвиденото по чл.204, ал.1 АПК изискване за допустимост – този акт да е отменен по съответния предвиден ред, какъвто настоящият случай не е. В случая спирането на банковата дейност и налагането на идентична мярка от БНБ е поискано от самите ръководни органи на КТБ. Доколкото ищцата не е акционер в КТБ, същата няма правен интерес да оспорва и да претендира поради това засягането на права пряко от решението на БНБ, с което са наложени мерки за особен надзор на КТБ – Решение №73/ 20.06.2023г. на УС на БНБ, в идентичен смисъл е съдебната практика на ВАС, доколкото мерките за надзор са наложени по отношение на КТБ като кредитна институция, и на същата е възложено да ги изпълни, нямат за адресати вложители като ищцата и не пораждат никакво задължение за изпълнението им от вложителите.

От т. 4 от диспозитива на Решение по дело С-501/18 СЕС и изложените във връзка с това съображения следва, че отговорността за наложена оздравителна мярка в нарушение на правото на ЕС може да бъде ангажирана, само ако тази мярка нее била необходима. Без съмнение, след като самите органи на КТБ сами са наложили спиране на банковата дейност, т.е. и на плащанията и са направили искане за налагане на оздравителни мерки, то решението на БНБ е само продължение на идентични мерки, които самата кредитна институция е счела за необходими. Изискването за необходимост по отношение на мярката спиране на плащанията е изпълнено към 20.06.2014г. без съмнение, доколкото е наложена при изключителни обстоятелства и с цел да се гарантира стабилността на финансовата система. Следователно, по отношение на ищцата не е допуснато нарушение и не може да бъде ангажирана отговорността на БНБ за нарушение на член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни

институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, чрез налагането на надзорната мярка спиране на всички плащания по отношение на КТБ на 20.06.2014г.

При тези данни по делото съдът намира, че не се доказва БНБ нито да е извършила нито да има пряка връзка с незаконосъобразно действие или бездействие по смисъла на националното право, нито по смисъла на правото на ЕС, във връзка с обработването на процесното платежно нареждане на ищцата. В казуса по делото не е изпълнено първото условие за правото на ищцата да ангажира отговорността на държавата чрез процесуален субституент – БНБ за нарушение на правото на Е или разпоредби на националното право, транспониращи директиви, свързани с предоставянето на платежни услуги. Доколкото процесната искова молба е предявена преди приемането на чл.2в, ал.1, т.1 от ЗОДОВ, която определя, че вреди от административна дейност по чл.1, ал.1 се разглеждат по реда на АПК, то приложимо е даденото тълкуване, по т.6 от диспозитива на Решението по преюдициално дело С-501/18: Принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават съда, сезиран с иск за обезщетение, формално основан на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, но в подкрепа на който се твърди нарушение на правото на Съюза вследствие на такава дейност, да квалифицира служебно този иск като предявен на основание член 4, параграф 3 ДЕС, стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза, изтъкнати в подкрепа на този иск. Също по т. 5 от диспозитива, първото тире на решението на СЕС, е дадено тълкуване за допустимост на национална разпоредба, която изисква предварителна отмяна на действието/ акта или бездействието, от които се претендират вредите, което съответства на предвиденото по чл.340, пар.1

Предмет на делото е ангажиране на отговорността на Държавата за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица (чл. 7 от Конституцията на Република България), като производствата за обезщетения по Глава единадесета от АПК - чл. 203 и следващите, предвиждат вредите да са причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи или длъжностни лица, при или по повод изпълнение на административна дейност - чл. 203 от АПК и чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Съгласно чл.204 от АПК, за да е допустим иск за обезщетение следва да е

налице предварително отменен по надлежния ред административен акт или искът за обезщетение да е предявен заедно с оспорването на административния акт, а ако се претендират незаконосъобразни действия или бездействия, то изрично следва да има искане (петитум) за установяване на тяхната незаконосъобразност. Нито едно от изброените условия не е налице в основанията на исковата молба и в конкретния казус.

Съгласно чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Първият елемент от фактическия състав, пораждащ отговорността на държавата и общините за вреди по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е незаконосъобразна административна дейност, а тя се изразява в незаконосъобразен акт, действие или бездействие на държавни или общински органи и длъжностни лица, при или по повод изпълнението на административна дейност. Легална дефиниция на понятието "административен орган" е дадена в разпоредбата на § 1, т. 1 от ДР на АПК. Според нея "административен орган" е органът, който принадлежи към системата на изпълнителната власт, както и всеки носител на административни правомощия, овластен въз основа на закон. Наред с изискването действието да е извършено от административен орган, незаконосъобразното действие е елемент от състава на отговорността по ЗОДОВ, само когато се осъществява при или по повод административна дейност. Административната дейност се характеризира с властнически правомощия на държавни или общински органи или длъжностни лица, осъществявани в изпълнение на закона. В конкретния случай, без съмнение, БНБ е упражнила властнически правомощия по отношение на КТБ, такива са и правомощията ѝ по отношение на TARGET 2 BNB, доколкото: са изрично разписани в закона – ЗКИ, ЗПУПС, ЗБНБ, правилата за платежната система, актове по правото на ЕС; актовете, издавани от БНБ и в двата случая пряко пораждаат последици за правното положение на адресатите им; тези актове не оставят никакво право на преценка на своите адресати и изпълнението им е напълно автоматично, произтича единствено по силата на правната уредба на правомощията на БНБ без необходимост от друг акт. Всичко това определя актовете на БНБ в разглежданите области като пряко засягащи своите адресати и поради това са издадени във връзка с административна дейност.

Отговорността на държавата по ЗОДОВ за вреди от незаконосъобразни

актове, действия и бездействия при или по повод административна дейност, съответства на отговорността, уредена по правото на ЕС в чл.340, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз. По силата на същата разпоредба в случай на извъндоговорна отговорност Съюзът в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от неговите институции или служители при изпълнението на техните задължения. Тази отговорност се подчинява на определени условия, установени чрез тълкуване на правото на ЕС от Съда на ЕС, като не се установи първият изискващ се елемент за тази отговорност. Съгласно постоянната съдебна практика за ангажирането на извъндоговорната отговорност за неправомерно поведение по смисъла на горепосочената разпоредба, трябва кумулативно да са налице три условия, а именно неправомерност на поведението, в което се упреква институцията, наличие на вреда и на причинно-следствена връзка между твърдяното поведение и претендираната вреда – така решенията по делата *Bergadem* и *Gouri*/Комисия, С-35/98Р,ЕU:С:2000:361,т.39-42, FIAM и др./Съвет и Комисия, С-120/06Р и С-121/06Р, ЕU:С:2008:476,т.106 и т.164-166; *Evropaiki Dynamiki* / Комисия, Т-297/12, ЕU:Т:2014:888, т.28. Също според съдебната практика, условието неправомерното поведение на институция, изисква да е установено достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти –така решенията по делата *Bergadem*, т.42-43 и FIAM ,т.173, цитирани по-горе. Единствено неправомерно поведение на институция, което води до подобно достатъчно съществено нарушение, може да ангажира отговорността на Съюза.

В казуса по делото от всичко изложено следва, че не е налице първото изискване за тази отговорност – неправомерност на поведението, съответно на изискванията по чл.204, ал.1 и ал.4 АПК за да бъде ангажирана отговорността.

Доколкото както по правото на ЕС така и по националното право, трите изисквания за ангажиране на отговорността на държавата следва да са кумулативно дадени, е безпредметно да се обсъжда наличието на останалите две условия за ангажиране на отговорността, в това число предвид и съдебната практика по цитираното дело FIAM, която изключва отговорност за вреди от законосъобразно действие / акт, или бездействие, основано на правото на ЕС.

Предвид всичко изложено, съдът следва да отхвърли изцяло предявените от С. М. Б. А. , срещу Българска народна банка, искове за присъждане на обезщетение за имуществени в размер на 806 697,80 лева,

представляващи разликата между неизплатеното платежно нареждане № 32/27/00108431 от 20.06.2014 г. и изплатения размер на гарантирания депозит и заделени 112 125,30 лева в производството по несъстоятелност на „КТБ“ АД и обезщетение за неимуществени вреди за периода 20.06.2014г. – 19.06.2017г. в размер на 5000 лева, на основание нарушение на разпоредби по правото на ЕС и националното право.

Претенцията на ответника за присъждане на разноски по списък за адвокатско възнаграждение е неоснователна, предвид датата на предявяване на иска – на 19.06.2019г. В казуса по делото е приложима редакцията на чл.10 ЗОДОВ до изменението ѝ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г. Това следва от пар.6, ал.1 на ПЗР на ЗИД на ЗОДОВ, обн. ДВ брой 94/2019г. от 29.11.2019г., според която разпоредба този закон се прилага за предявените иски молби след влизането му в сила. В казуса по делото исковата претенция е предявена на дата 19.06.2019г., пред СГС първоначално. По тези съображения чл.10, ал.4 ЗОДОВ, нова разпоредба, приета с посоченото изменение на закона, не е приложима, приложима е правната уредба до приемането на изменението на чл.10 ЗОДОВ със ЗИД на ЗОДОВ с ДВ брой 94/2019г.

ЗОДОВ предвижда ищецът да бъде осъден да заплати на ответника само разноски по производството и само ако изцяло оттегли иска. Така съгласно чл. 10, ал.2 ЗОДОВ, в действащата редакция - след ДВ брой 43/2008г.: " Ако искът бъде отхвърлен изцяло, съдът осъжда ищеца да заплати разноските по производството." Без съмнение разпоредбата има предвид разноски по съдебното производство, каквито са разноските за вещо лице например, а не присъждане на възнаграждение за адвокат на ответника.

Предвид на тази правна уредба, ответникът няма право на разноски за адвокатско възнаграждение.

Що се касае до разноските по производството, каквито са тези за възнаграждение на вещото лице, то ищцата при отхвърляне на иска, съгласно чл.10, ал.2 ЗОДОВ дължи такива. Така ищцата следва да бъде осъдена да заплати в полза на съда разноски за вещи лица в размер на 5 355 лева общо (в размер на 975 и 450 лв. за възнаграждения за заключенията на вещото лице Т. и по 1310 лева за всяко от трите вещи лица, изготвили тройната експертиза по искане на ищцата), които на основание чл.9а, ал.2 ЗОДОВ са изплатени на вещите лица като възнаграждения от бюджета на съда и които следва да бъдат присъдени в полза на АССГ.

По идентичен казус е формирана съдебна практика и в иденичен смисъл: –Решение № 9779 от 16.09.2024 г. по адм. д. № 10440/2023 г., III отд. на

ВАС и Решение № 3499 от 21.03.2024 г. по адм. д. № 9666/2023 Г., III отд. на ВАС, в това число и на настоящия състав на съда по адм.д.10614/2020г. на АССГ, от която не намира за основание да се отклони. Също така, на настоящия състав на съда е известно, че по адм.д.11807/2023г. на ВАС, е направено искане за отправяне на преюдициално запитване във връзка със сходен казус (канселирано платежно нареждане във валута, наредено до банка в трета страна), но към настоящия момент не е отправено, доколкото е възможно извършването на справка на сайта на ВАС за отправените до Съда на ЕС преюдициални запитвания.

На основание изложеното и чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от Б. С. А. с ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес в [населено място], [улица], обл. П., против Българска народна банка със седалище [населено място], пл. Княз А. I, № 1, представлявана от управителя Д. Р., искове за претърпени от ищцата имуществени вреди в размер на 2 835 953,55лв., представляващи левовата равностойност на сумата от 1 450 000 евро, поради незаконосъобразно отменен /канселиран банков превод на посочената сума в евро от банковата сметка на ищцата в Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност на дата 20.06.2014г., ведно със законната лихва за забава от деня на предявяване на иска – 19.06.2019г. до окончателното плащане на всички дължими суми, както и присъждането на разноски.

ОСЪЖДА Б. С. А. с ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес в [населено място], [улица], да заплати по сметка на Административен съд София –град с IBAN: BG13 BNBG 9661 3100 1783 01, BIC: BNBGBGSD, при Българска народна банка, Централно управление, сумата от 5 355 лева (пет хиляди триста петдесет и пет лева) ЗА РАЗНОСКИ.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му.

Съдия